Lodzer Tageblat № 211

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען.

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47

דאָנערשטאָג, ז' אלול תרצ"ב | 8 września 1932 | 25-טער יאָהרגאַנג

דייטשער רייכסטאג ווערט אויפגעלעזט

דאס זאל געשעהן נאך פּאפּענ'ס עקספּאזע אויף דער שבת'דיגער זיצונג

אין חודש נאוועמבער וועלען שוין פאַרקומען די נייע רייכסטאָג-וואַהלען

בערלין, 7. סעפּט. (ספּ.) די נאָענטסטע זיצונג פון רייכסטאג וועט פאָרקומען שבת דעם 12. סעפּטעמבער. אויף דער דאָזיגער זיצונג וועט קאַנצלער פּאַפּען האַלטען אַ גרויסע עקספּאָזע, וועלכע וועט בעזונדערס אין אַ גרויסער מאָס אַרומרעדען די פּרינציפּען פון רייכשלאַנד'ס אויסערן פּאָליטיק. די עקספּאָזע וועט בעריהרען די בעוואָפנונגס-פראַגע און די בעציהונג פון דייטשלאַנד צו די שכנות'דיגע מלוכות בעזונדערס צו פראַנקרייך.

די אָפּאָזיציע גרייט זיך געשמאַק צו דער דאָזיגער זיצונג און באַלד נאָך דער עקספּאָזע וועלן זיי אַרייַנטראָגען אַ רייה פאַרשלאָגען.

די סאָציאַל-דעמאָקראַטען און קאָמוניסטען האָבען שוין צוגעגרייט אַ פאַרשלאָג אָפּצושאַפען הינדענבורג'ס פינאַנץ ווירטשאַפטליכען דעקרעט פון 4. אויגוסט.

אין די דייטשע גוט-אינפאָרמירטע פּאָליטישע קרייזען הערשט די איבערצייגונג, אַז דער רייכסטאג וועט באַלד אויף דער נייער וואָך אויפגעלעזט ווערען און עס וועלען אויסגעשריבען ווערען נייע וואַהלען. דאָס זאָל געשעהן נאָך אײַנדער עס וועט פאָרקומען די דזסקוסיע אויבער פּאַפּענ'ס עקספּאָזע, אײַנדער עס וועלען אַרייַנגעטראָגען ווערען די אָפּאָזיציאָנעלע פאָרשלאָגען. מען ווייסט שוין אפילו אָן דעם מערמין פון די נייע וואַהלען, וואָס וועט אויספאַלען אין העלפט פון חודש נאָוועמבער. די היטלעריסטען מאַכען שוין איצט גרויסע הכנות צו דער דאָזיגער וואַהל-קאַמפּאַניע.

שעף פון אַמעריק. גענעראַל שטאַב אין אייראָפּאַ

גען. מעק אַרטור איז געקומען קיין אייראָפּאַ, כדי זיך צו בעקענען מיט דער קריגס-ערפינדונג פון סאָוויעטישען אינזשיניער באַלאָוו, די ערפינדונג בעשעהט פון אַ לופט-אַרפּעדאָ, וועלכע קען צושטערן שטעט אויף אַ מרחק פון 15 הינדערט קילאָמעטער.

וועט ער ליקווידירען דעם טעקסטיל-שטרייק אין ענגלאַנד?

דער ענגלישער אַרבייטס-מיניסטער בעטערשאָן האָט זיך געווענדעט צו די שטרייקענדע טעקסטיל-אַרבייטער און צו די אינדוסטריעלער מכּח ליקווידירען דעם פּכסיך.

ג'ערער רבי זיך געווענדעט מיט אַ בריף צו ד"ר ווייצמאַן?

וואָס זאָגט דערוועגען דער גערער רבי

תל אביב, (יט"א טעלעגר.) דאָס הינגע אָרטאָדאָקסישע וואָכענבלאַט ברענגט אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה, אַז דער גערער רבי האָט זין געווענדעט מיט אַ בריף צו ד"ר ווייצמאַן וועגן אַרייַנטרים פון אָרטאָדאָקסישע ידען אין דער יידישער „אַגענסי".

וואַרשאָ, יט"א (טעלעפ.) אויף דער אָנפראַגע פון דער ידישער טעלעגראַפען אַגענטור בײַם גערער רבי'ן וועגן דער דיכמיגקייט פון דער דאָזיגער ידיעה, האָט דער גערער רבי צוגעשיקט דער יט"א פאָלגענדע ערקלערונג: 5'בעט מפרסם זין, אַז די ידיעה איז פּזב ושקר. זי האָט גישט קיין שום גרונד.

—:—

היטלעריסטען בעפאַלען אין דאַנציג פּויליש יודען

דאַנציג, 8 סעפּטעמבער (יט"א טעלעגר). אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פערמשפּטן דעם היטלעריסטען פיהרער דרייזער אויף אַחודש אַרעסט פאַר בעלייריגען דעם יודישען אַרבייטסריכטער ברום, איז אַגרופּע היטלעריסטען בעפאַלען די פּויליש יודען: ראָזענבלום, אַקאָנפעקציע-סוחר אין אָפּענבאַך, אַפּריז-די פאַליציי איז אָנגעקומען צו שפּעט. די אָנפאַלער איז געלונגען צו אַנטלויפען.

אַדריטעל ווייץ הייניגער ווי פאַר-איאהר עז קאַרז און גער יזטען מנהר

וואַרשאָ, (טעלעפ.) לויט די פּראָוויזאָרישע אויסרעכנונגען פון סטאַטיסטיש הויפּט-אַמט, איז דער הייאָהריגער שניט פון ווייץ נישט געווען קיין אויבערגעלונגענער. ס'וועט זיין חצי יאָהר מיט 32,8 פּראָצענט. ווייץ ווי פאַראייאָהרען דאַנעגען קאָרן וועט זיין מיט 12 פּראָצענט מעהר און גערשט מיט 4,2 פּראָצענט מעהר.

—:—

פרייטאג, דעם 9. סעפּטעמבער 6:30 אין אָוונד – שבת, פרשת תצא, דעם 10. סעפּטעמבער 9.30 פריה

זאל פילהאַרמאָניע
20 נאַרוטאָוויטשא 20

וועט דאָוונען קבלת שבת, שחרית און מוסף

משה קוסעוויצקי

מיט'ן אָנשייל פון אַ ספּעציעל איינשטודירט כאָר אונטער דער לייטונג פון הערץ רובין.

דער וועלט-בעריהמטער אויבערקאַנטאָר פון דער וואַרשאַווער סינאַגאָגע

פרייזען פון בילעטען 1 ביז 2 זל. • בילעטען-פאָרפערקויף: זעלמאַנאָוויטש פּיעטריקאָווער 12 (קאָנדיטאָריי), וויינבערג נאָוואָמיעסקאַ 30 (קאָנדיטאָריי) און אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע • פרייזען פון בילעטען 1 ביז 2 זל.

פאַר פרויען ספּעציעל רעזערוירטע פּלעצער דער בילעטען-פערקויף וועט פאָרקומען נאָר ביז ליכט-צינדען.

אַלע וואָס פאָהרען אויף זומער-וואָוינונג
קויפען עכטען גוטען און כשרן
ווייַן
צו די בילינסטע פרייזען
צו 65 און 75 ור. פאַר 1/4 ליטער
ביי דער לאַנגיעהריגער בעוואוסטער פירמע
„באַרווין"
אינה: מענדיל באַרנשטיין, לאָדז
נאָוואָמיעסקאַ 30, טעל. 210.50

רעשטען
ביי Szczęśliwy
נאָוואָמיעסקאַ 5 פראָנט 2. שטאָק
וואַרנונג!
געעהרטע קונדען! אַזוי ווי איהר קומט אויף נאָוואָמיעסקאַ 5 ווערט איהר פערפיהרט פון אַנדערע סוחרים, וואָס זיי זאָגען, אַז זיי הייסען שטשענשליוי; זיי דעריבער אויפמערקזאַם אין געדענקט די אַדרעס פראָנט 2 שטאָק וואו איהר בעקומט ביליגער טאָמאַשאָווער און אַנדערע סחורות. די בעסטע קוואַלטעטען, די נייעסטע אין מאָדערנסטע מוסטער.
אויף אַנציגער און פאַלטענס
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט איך!
מיט אַכטונג: SZCZĘŚLIWY
Nowomiejska 5 front II piętro

Dr.med.M.Heller
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
טראָוגוטאַ 8 טעל 179-89
נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—5 נאָכמ.
נבעמיעלטע — לעטשניצע פרייזען
פאַר פרויען אָבעזונדע וואַרטע צימער

Gimnazjum Humanistyczne Męskie
I. KACENELSONA
Zawadzka 43, telefon 151-79
איינשרייבונגען פון נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון ניטאַנאַיִם, פון 10 ביז 2 פּאַרט. און פון 5 ביז 7 אָוו. אין אָנפאַנגס-קלאַס ווערען אָנגענומען קינדער אָהן יעדער פאָרבערייטונג. אין גן-ילדים (פרעבל-שולע) ווערען איינגעשריבען קינדער פון 4 ביז 6 יאָהר.

די לייטונג פון לעהר-אַנשטאַלט
„תחכמוני"
לאָדז, שענקעוויטשא 3
מעלדעט, אַז עס ווערען נאָך אָנגענומען שילער ביז'ן פינפטען קלאַס איינשליסלעך. די איינשרייבונגען קומען פאָר טעגליך אין דער קאַנצעלאַריע פון דער שולע שענקעוויטשא 3 פון 10 ביז 2 און פון 5 ביז 9 נאָכמיטאָג.
פאַר תלמידים פון דער פּראָווינץ ווערט איינגעאָרדענט אַ ספּאַציעלער פענסיאָן.
די לייטונג.
בעמערקונג: אבסאָלווענטען פון „תחכמוני" אין לאָדז ווערען אָנגענומען אויף'ן 4-טען קורס אין סעמינאַריום „תחכמוני" אין וואַרשאַ.

אַכטונג, קאַמגאַרן און זייד-הענדלער!
איך משך אויפמערקזאַם די בעטרעפענדע הענדלער, אַז קיינער זאָל נישט אַריינשיקן קיין מאַטעריאַל צום אינהאַבער פון פירמע „וועלענקאַ"
מרדכי בראַנער
שרודמיעסקאַ 6. מחמת ער שיקאַנירט אויף אבולטן אויפ'ן די העמדלעך, גלייכצייטיג פאָדער איך איהם אויף מיר צו בעצאָהלען אין משך פון 3 טעג דעם חוב, וואָס ער איז מיר שולדיג, אין געגענטייל וועל איך זיין געצוואונגען געגען איהם אַרויסצוטרעטען געריכטלעך. מיט אַכטונג ר. טשערניק שרודמיעסקאַ 7.

אַ גרויס צימער
פון זאַפּאַרט איבערצוגעבען
צו ערפאָהרען אין אַדם. אונטער „B" 1754

גאַלד, ביזשוטעריע
און לאַמבאַרד-קרעדיטעז
צאָהלט די העכסטע פרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ, פּיעטריקאָווער 7

UMEBLOWANY POKOJ
z utrzymaniem lub bez — od zaraz
DO ODDANIA
Mann, ul. Piotrkowska № 10.

פאריז בעראט דיך מיט לאנדאן וועגן דייטשער נאטע

טראצקי האט בעקומען אַן ערלויבניש צו קומען אין אַ טשעכישען קוראָרט

ארום דער דייטשע נאטע

פאריז, 7. סעפּט. (ספּ.) די תשובה פון דער פראַנצויזישער רעגירונג אויף דער דייטשער נאָטע וועגן בעוואָפנונגס־גלייכבערעכטיגונג וועט נישט אָרמעלט ווערען נושא הענטיגע וואָר און אויף נישט אויף דער צוויטער וואָך. די פראַג צוזיגיש אָנטפאָר־נאָטע מיט פרוהער אינג שטימיג אָנגענומען ווערען דורך דער נאַנצער פראַנצויזישער רעגירונג און ערשט דאַן וועט פראַנקרייך זיך פאָר־שטעלען מיט ענגלאַנד וועגן אַ נע־מענזאַמער שטעלונג.

טראצקי קומט קיין טשעכיען

פראג, 7. סעפּט. (ספּ.) די טשעכ־שע רעגירונג האָט געלמען ערלויבט לעוו טראַצקי'ן אַנערלויבניש אַריינצוקומען קיין טשעכיען צילוב קוראַציע־צוועקען. די ערלויבניש איז געגעבען אויף צוויי חדשים פון נאָכ'ן 15. סעפּטעמבער, ווען עס פערענדיגט זיך דער קוראַציע־סע־זאָן. טראַצקי וועט פערברענגען און פי־טשאַני. ער האָט געמוזט אונטערשרי־בען אַ פערפּלעכטונג נישט צו פערנע־מען זיך מיט פּאָליטיק בל זכו. ער וועט זיין אין טשעכאָסלאָוואַקע אין נאָר די 2 חדשים צוריקציעהרען קיין מערקו.

—:§:—

מוסאליני שיקט די אַרבייטסלאָזע אין די קאָלאָניעס

רוים, 7. סעפּט. (ספּ.) אין אוטאָל־יען ווערט איצט אַרומגעפיהרט אַנ־אַקציע געגען אַרבייטסלאָזיגקייט. אַלס אַ ראַדיקאַל מיטעל ווערט אָנגענומען צו שיקען אַ פּאַרטיע אַרבייטסלאָזע אין די קאָלאָניעס.

אַ קאָנגרעס פון אייראָפּעאישע מיזולמענער

גענף, (יט"א) הוי עס טעלט מיט די עגיפּטישע צייטונג „לא פרנסה ר'אָרשעם", וואָס ערשטנט אין גענף ווערען געמאַכט פאָרבערעטונגען צו גוסאַצוויפון אַ קאָנגרעס פון מיזולמע־נער, וועלכע וואוינען אין אייראָפּע. מיט די פאָרבערעטונגען צום מיזולמענישען קאָנגרעס פיהרט אָן דער נעו. הילטער אין די „נעמישמע פרופיגאַל אין עגיפ־טען" מחמד סאלעם־בעי. דער קאָנגרעס זאָל צוגוסגערופען ווערען און יאָהר 1933. דער קאָנגרעס האָט דעם צייל, צו פערבינדען אָרגאַניזאַציאָנלע די 7 מיל־יאָן מיזולמענער, וועלכע וואוינען אין אייראָפּע און פיהרען אַ טעמוגקייט אין נעסט פון אוכלאס.

ברוי'ן טייערער!

(א.) אין מאַיסטראַט איז געלעגען גע־קומען אַ דעלעגאַציע פון די בעקער־צעלען און געבעטען צוואַמענצורופען אַ זיצונג פון דער פרעזען־קאָמיסיע, פרי צו דעווירען די אינטיגע פרעזען פון ברויט און וועמעל. די בעקער מאָטיווירען זייער שטעלונג דערמיט, וואָס אויפ'ן תבואה־מאַרק זענען די פרעזען געשטי־גען.

גרויסע פאלקס פאַרשטעלונג אין פילהאַרמאָניע

חצנט ווערט געגעבען אין פילהאַ־מאָניע מיט'ן אָנטייל פון מ. קאַראַלאַווא די וועהר קאָמישע אָפּערעטע „מלכה'לע" די אָפּערעטע ווערט חצנט געשפּילט צו אויסגאַהמ'ס פּרעזען (50 גר. אין 1 זל.

==§==

פערפלייצונג איז מעקסיקא

ניו יאָרק, 7. סעפּט. (ספּ.) אין מעקסיקא זענען אַנגעגעבן טעלען אַרויס פון די פרעגעס. עס איז ענטשטאַנען אַ פערפלייצונג, וואָס האָט אָנגעטאָלט גרויסע הויזקס. 10 טויזענד העקטאַר לאַנד איז פערפלייצט. ס'זענען אויך פערזאָן פיל קרבנות אין מענשען.

—:§:—

אַ נייער קורצער וועג פון מינכען קיין איטאַליען

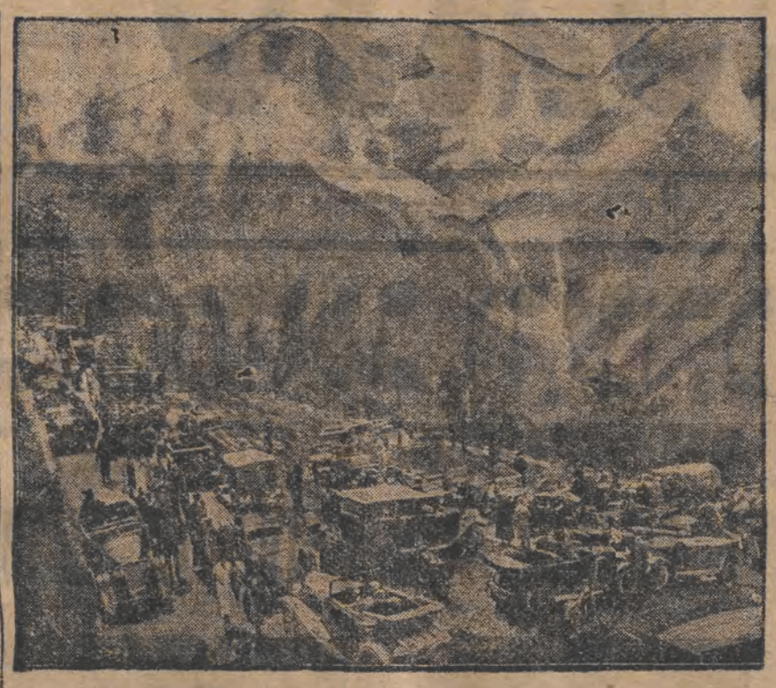

ס'איז געפעגט געוואָרען דער נייער שטעג אין די גרויס־לאַק נער הויך־אַלפּען וואָס פערבינדט זאַלצבורג מיט קערנטען. דער דאָזיגער שאָסעע ערמעגליכט צו פאָהרען אין משך פון איין טאָג פון מיוכען קיין איטאַליען

די ארץ־ישראל־עקסקורסיע פון „לאדזער טאגעבלאט"

מיר ערקלערען קאַטעגאָריש, אַז קיין שום ווייטערע איינשרייבונגען צו אונ־זער איצטיגער עקסקורסיע ווערען מעהר נישט אָנגענומען. די ליסטע איז שוין אָפּגעשלאָסען. די צאָהל פּלעצער אויף דער שיף איז סערפולט. די איינ־גע טעג ביז צו דער אָפּרייז קיין ארץ ישראל מוזען סערוועדעט ווערען אויס־צוארבייטען די פעסער וויזעס א.ד.נ.

אַלע עקסקורסאַנטען, וועלכע האָבען נאָך נישט צוגעשטעלט די נושיגע בע־שיינינגען פון אַ לאַדזער פירמע, אַדער פון צוויי אָנגעזעהענע בירגער, אַז זיי פאהרען אלס טוריסטען — מוזען די דאָזיגע בעשיינינגען צושטעלען שפּעט־סטענס ביז פרייטאג 3 נאָכמ.

חצנען אַלע ווייטערע ידיעות, וואָס שייך אונזער עקסקורסיע קיין ארץ־ישראל, וועלען די עקסקורסאַנטען אינ־פאָרמירט ווערען דורכ'ן „לאַדזער טאָ־געבלאַט".

משה לייב האַלפּערן האט געשריבען זיינע ערשטע לידער אונטער'ן נאָמען פון זיין 6־יעריג שוועסטערל

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פּלוצלינג־דיגען טויט פון גאָט־געבענשטען גרו־סען יודישען דיכטער משה לייב האַל־פּערן, פערעפענטליכט דער דיכטער'ס אַ יוגענד־פריינד, זיינער אַ בן־עיר פון זלאָטשעוו, פאָלגענדען אינטערעסאַנטען קוריאָז פון דיכטער'ס יוגענד־יאָהרען.

דער שוין דערוואַקסענער אין אַזוי צוזאָגען בעיאָהרשער בחור מ. ל. האַל־פּערן, שרייבענדיג זיינע לידער, חלומ־דיג זיינע חלומות, קלעטערענדיג אין הימעל און בי אָזענדיג צווישען די כוכבים און מזלות — האָט נישט גע־האַט נעבען זיך עמיצען. וואָס זאָל איהם געבען די הסכמה: „דו ביזט"! — „דו ביזט אַ דיכטער פון גאָט'ס גנאָד". ער האָט מורא געהאַט מגלה צו זיין די רעדאַקציעס זיין אמת'ען נאָמען, מורא נעהאַט — ער האָט עס מיר בשותל, האַלב נאַאיוו און פערשעהמט און האַלב האָפענדיג און זיך בעוואוסט, אַרויסגעזאָגט.

ער האָט געהאַט אַ קליין שוועסטערל, זעקס יאָהר אַלט פרייד אַלע — אַדער פרידאַ. — מיט אַ בעזונדערער ליבע האָט ער געהאַנגען אָן דעם קינד און אַזוי אַרום האָט ער זיין שרעב געמאַכט אין די רעדאַקציעס.

ווען מען דאָס קינד אַנערקענען אַלס דיכטער — איז ער דאָך אַ דיכ־טער.

קוים אַבער ענטפערט דער בריוו־קאַסטען, אַז עס איז נישט דרוק־פעהיג, איז די זעקס יעהריגע פרידאַ נישט מבויש. דאָס איז דאָך אַ קינד.

און פרידאַ — ריכטיג משה לייב האַלפּערן איז נתולה געוואָרען אַלס גרויסער דיכטער־טאַלאַנט.

אין גאַליציען האָט ער זיך נישט געקאָנט בענוג — אַזוי צוזאָגען צוברי־שערן. זיך מאַכען אין גרויסען מאַס־שטאַב פון דער פּאָעזיע. ער איז באַלד אַרויס ין דער גרויסער וועלט, מעבו־לים אין דאָרט איז משה לייב האַל־פּערן גרולה געווען צום גרויסען דיכ־טער — אין קרוין־פּוילען האָט דעם גרויסען דיכטערישען טאַלאַנט אויך באַלד אָנערקענט.

משה לייב האַלפּערן האָט אין דער יודישער פּאָעזיע פערנ מען אַ גאַר אָנ־געזעהענעם פּלאַץ אין דער מזרח־וואָנ־צווישען אַלע אין מזרח־שטעהענדיגע.

אַ קורצע אָבער בייוע בשורה:

מ. ל. האַלפּערן איז פּלוצלינג גע־שטאָרבען.

צו יונג איז ער אויסגעגעריסען גע־וואָרען פון אונזער שיטע.

עס טוט ווה דער טויט פון אַ יונ־גען מענש און דיכטער, — און עס טוט ווה פאַר דעם וואָס משה לייב האַל־פּערן האָט נאָך בעקאָנט שאַפען — און וועט נישט מעהר געשאַפען ווערען.

אַ רייסע בליהענדיגע רוים איז אויס־טערנעשניטען געוואָרען פאַר דער צייט.

דער טויט איז שעהן.

אָבער דער שליח פון טויט איז דאָך אַ אכור.

צו ווייסט איהר

אַן היינשיגען פרייטאָג און שבת וועט אין „פילהאַרמאָניע" דער וועלטבערהימ־טער אויבערקאָנטאָר

ר' משה קוסעוויצקי

דאָוונען קבלת שבת, שחרית און מוסף בילעטען צום פרייז פון זל.–1 ביז 2.

א גלייכ־טוב פון אַ בערלינער שיסער־פעראַיי

אויפגעריסעז די דעלעגאַטען־פערזאַמלונג פון די טעקסטיל־אַרבייטער

(—) זמם אינגעגעטעגען זענען אין לאָדז געפיהרט געוואָרען אינטערהאַר־לונגען צווישען קלאַסען־פעראַיין „פּראַ־צאַ" און פאַרעקעס וועגען שאַפען אַ צווישען פעראַיין קאָמוניסטיש, וואָס זאָל נעמען אין איהרע הענד די גאַנצע לוין־אַקציע וואָס ווערט איצט געפיהרט אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע. די ענטפל־טונג דעציזיע דעווענען האָט געזאָלט אָנגענומען ווערען אויף אַ רעלאַאַטען־פערזאַמלונג.

נעלמען איז טאַקע פאָרגעקומען אַזאַ פערזאַמלונג אין לאָקאַל פון קלאַסען־פעראַיין (נאַרישאַווטשאַ 50). בעת דער פאָרשטעהער פון קלאַסען־פעראַיין שטעדיקאָווסקי האָט געדערט און נאָ־מען פון קלאַסען־פעראַיין, האָבען זיך אויפ'ן זאַל אַרומגעריסען קאָמוניסטען געוועהלט אַ הויפּט־שטרעק קאָמיטעט פון 35 פערזאָן און אַרומגעטראָגען שאַרפע רעזאָלוציעס.

אין אויפגעריסען די פערזאַמלונג. די נאַנצע פערזאַמלונג פון קלאַסען־פער־אַזאַמלונג. די קאָמוניסטען האָבען דאַן אויפגעריסען אַ פּאַר־הונדערט אַרבייטער פון די פאַבריקען „פּרעסאָ" און „פּאַרעקעס" אין אַ פּאַר־הונדערט אַרבייטער פון אַנדערע פאַבריקען אין לאָדז.

—:§:—

א געזונדער יונגערמאַן,

וועלכער וויל איבער זיך לאָזען מאַכען אַ בלוט־מראַנ־פּוזיע פאַר אַ הויכע בעלוינונג קען זיך מעלדען הייגט שפּעטסטענס ביז 10 אין דער פריה צו כענטשינסקי אויף וואָלבאָרסקע 31.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע"

פערבאַנד־טרופּע פון א.א.ס. אין פּוילן. אָנפירונג א. בעזמאַן

איינציגע יודישע אָפּערעטען־טרופּע אין לאָדז

לעצטע נאַכטשפּילען פון בעריהמטער אָפּערעטען־שויספּילערין

מרים קאַראַלאַווא

באַלקאָן און גאַלעריע 50 גר. גאַנצער פּאַרטער פון 1-טע ביז לעצטע רייה 1 זל.

היינט דאָנערשטאָג, 9 אָוונד גרויסע פאַלקס־פאַרשטעלונג צו איינהייטס־פּרייזען כמעט בחנם (ווער ס'קומט פריהער בעקומט אַ בע־סערן פּלאַץ) צום לעצטען מאָל די זיסער אויסגענומענע קאָמי־אָפּערעטע

„מלכה'לע"

אין 3 אַקטען מיט מרים קאַראַלאַווא אין דער הויפּט־ראָלע

שבת נ.מ. צו בילינע פרייזען מיט מרים קאַראַלאַווא

„די אונגאַרישע קרעטשמע" לעצט דעם מאַר־געגנדיגען אָנאָנס.

Dr. Wołkowyski

צענעלניאַנע 4 — טעלעפאָן 216.90

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַל־אָרצט פאַר הויט וענערישע קראַנק־הייטען און מענער־שוועכע. אַלע־אָרט אָנאַליזע עלעקטראָטעראַפּיע בעהאַנדלונג מיט קווארץ־שטראַלן

נעמט אָן פון 9–2, און פון 5–9 אָוונד.

בעזונדער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער־שוועכע

בעהאַנדלונג מיט קווארץ־שטראַהלען

און עלעקטרא־טעראַפּיע אָנאַליזע.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע־זאַל

אַנדזשעיאַ 5, טעלעפ. 159-40

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אָוונד.

בריף־איבערזעצונגען

פון פערשידענע שפּראַכען: ענגליש, פראַנ־צויזיש, רוסיש, דייטש, און אַנדערע אויף יודיש, פּוילישן און פערקעהרט

מ. קרזעפּיצקי, פּאַמאָרסקע 4, ביים צאַהן־אַרצט. ר. קרזעפּיצקאַ

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

טעלעפאָן 206-53.

פאַרד רעדיצירט די לוין נו

ניו יאָרק, 7. סעפּט. (ספּ.) הענרי פאָרד האָט אַרומגעפיהרט אַ בעדייטע־דע לוינען־רעדיקציע און אַלע אָפּמע־לונגען פון די אויפ־פאַבריקען.

פרוי'ן מייערער!

דער וועלט־בערהמטער אויבערקאָנטאָר

ר' משה קוסעוויצקי

וועט הטנטיגען פרייטאָג און שבת דאַ־ווענען אין בעגלייטונג פון אַ פערזונע. סערט כאָר אין זאַל „פילהאַרמאָניע". פּרייז פון בילעטען פון 1 זל. ביז 2 זל.

פאַרד רעדיצירט די לוין נו

ניו יאָרק, 7. סעפּט. (ספּ.) הענרי פאָרד האָט אַרומגעפיהרט אַ בעדייטע־דע לוינען־רעדיקציע און אַלע אָפּמע־לונגען פון די אויפ־פאַבריקען.

Dr. med. BERMAN

ספּעציאַליסט פאַר ווענערישע און הויט־קראַנקייטען,

מענער־שוועכע און סעקסואַלע בעראַטונג

צענעלניאַנע 15. טעל. 149-07.

נעמט אָן פון 8–11 פאָרמ. און 4–6 נאָכמ. פון 9–1 נאָכמיטאָג.

פאַר אויבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. D. Rawicz

צוריקגעקעהרט

פון אויסלאַנד

נעמט אָן פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג

קילינסקיצגע 49 טעלעפאָן 154-36.

Dr. Med. I. Rozenfeld

chor. uszu, nosa i gardła przeprowadził się na ul. Zawadzkiej Nr. 8 — telefon 241-53.

Dr. Ludwik Falk

הויט און געשלעכטס־קראַנקייטען

נאָוראָאַ 7 טעל. 128-07

נעמט אָן פון 10–12 און פון 5–7 אויר

Lek. dent. S. Rozen-Rawiczowa

צוריקגעקעהרט פון אויסלאַנד

נעמט אָן אָנאַנצען טאָג קילינסקיצגע 49 טעלעפאָן 154-36

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka) m. 18, tel. 170-37

נעמט אָן פון 11—2 און פון 4—7 נעוו. אַפּיסטענס ביי מיסטער עלעפאַן (היהנער־אויגען אַנשטאָל) אין לאָנדאָן) ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען היהנער־אויגען און האָרנהויט ווי אַריינגעוואַקסענע נאגל אהן שמערץ.

Dr. J. LUBICZ

כירורג און אַרטאַפּער

פאָלוגדניאָוואַ 9 — טעל. 183-17

ספּעצ. פון צוזאַמענשטעלען געבראָכענע הענד און פיס קראַנקהייטען פון ביינער און גלידער; שווינדוכט (גרוזליצע), אַטרעטיזם, רעמאַטיזם, פערקרימונגען פון פּלייצעס, זשילאַקעס, היילונג מיט איינשפּריצונגען, איינשנע פּראַצאָווניע פון אַרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען וועקלעכס אויף פיס־שמערצען, קינסטליכע הענד און פיס (פּראַטעזען) נאָרסעטען, ברוכבינדען (פּאַסקעס) א.ד.ג.

נעמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

לאדזער
טאגעבלאט

דער רעדאקטער נעמט אן פון 6 ביז 8 אוי.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען
הערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodz. Tageblat" Lódź Piotrk. 14
Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען רעד. 100.57 אדמ. 100.47

אקציע פון פויערים אויסצוהונגערן די שטעט

מיט ברענגען צו אַ פערביליגערונג פון די אינדוסטריע-אַרטיקלען

די שפרייקען, די אויפוואַכונג פון דארת בעוויזען, אַז דאס אַרבייטענדיגע פוילען איז ווידערשטאַנדס-פעהיג. — אפקלאַנגען פון דער פוילישער פרעסע

אין ציזאַמענהאַנג מיט דער אקציע פון די פויערים נישט צו צופיהרען קיין לעבענס-מיטעל אין די גרויסע שטעט, כדי אַזוי אַרום אויסצוהונגערן די גרויס - שטאַטישע בעפעלקערונג, שרייבט די „גאַזעטע פאַלסקי": מ'דאַרף דעם ענין נישט נעהמען ערנסט, אַ „שטרייק" אין דער לאַנדווירטשאַפט איז געפעהרליך — בעת די זריעות. אין דער צייט פון פערקויף האָט ער נישט קיין בעדייטונג. מ'דאַרף דערי־בער נישט מאַכען קיין צו גרויסען טומעל אַרום די פרובען צו ערבערן די שעטע מיט הונגער". די פויערים האָבען נאַטירליך רעכט נישט צו פער־קויפען. זיי האָבען אבער נישט קיין מעגליכקייט עס צו טון. אויב אָבער מ'מוז אנערקענען זי פולע רעכט דעם פויער נישט צו פערקויפען, אויף אַזוי ביל מוז די מאַכט אָנווענדען די שאַרפסטע רעפּרעסיעס געגען דעם צוואַנג נישט צו צולאַזען קיינעם פער־קויפען זיי.ע פּראָדוקטען".

דאָס איז בנוגע די אַקציע גופא. אָפּשאַצענדיג אָבער דער פאַקט אַלס סימפּטאָם מאַכט די צייטונג אַזאַ אויס־פיהר:

„די חיפּש-סבה פון די בעאונרוהי־גונג ביי דער פויערים-בעפעלקערונג שטעקט קודם-כל אין דער שטייפקייט פון די פרייזען פון די אינדוסטריע־אַרטיקלען. דער פויער בעטראַכט פאַר אַ גבוואַלדיגע עולה פאַר אַנ'אונגע־רעכטיגקייט דאָס, וואָס פאַר די פּראָ־דוקטען פון זיין האַרעוואניע איז ער נישט אומשטאַנד זיך צו קויפען די געגענשטאַנדען אין וועלכע ער נוי־טיגט זיך: אייזען, שטיוועל, נאַזט, צוקער.

אויב מ'זאָל נעהמען אַלס מאַסשטאַב די פרייזען פון די לאַנדווירטשאַפטליכע און אינדוסטריע-אַרטיקלען פון יאָהר 1928 מיט אויסקומען, אַז פאַר די לאַנדווירטשאַפטליכע אַרטיקלען צו־קומט מען איצט נאָר 49.9 אינשטאָט 100 אין יאָהר 1928.

דאַנגען פאַר די קאַרטעליזירטע אינדוסטריע - אַרטיקלען דאַרף מען אַנשטאָט 100 פון 1928 צאָהלען 103.2. פאַר אַ פאַר שטיוועל מ'ן דער פוי־ער הייגט צאָהלען אַנדערהאַלבען מאָל אַזויפיל, ווי אין יאָהר 1928. פאַר אַ פעסעל מעמענט מעהר ווי צוויי מאָל אַזויפיל. דערפון איז געדרונגען, אַז די פרייזען פון די קאַרטעליזירטע אינדוסטריע-אַרטיקלען זענען צו הויך און מ'מוז זיי פערביליגערן". די צייטונג ווייזט דאַן אָן, אַז פאַפּאַן ווירטשאַפטס-פּראָיעקט, וואָס בעשטעהט דערין, אַז די מליוכה נעהמט איבער אַ טייל פון די פּראָדוקציע-קאָסטען, איז אַ שלעכטער און איז פאַר פוילען נישט אָנווענדבאַר.

„די פוילישע ווירטשאַפט האָט די אויפגאַבע צו דערגרייכען אַ גלייכגע־וויכט צווישען שטאָט און דאָרף, צווי־שען קרעדיטאָר און בעל-חוב. צווישען די פּראָדוקציע-קאָסטען און די פער־קויפס - פרייזען — ביים נידריגסטען פרייזען-מאַסשטאַב.

„דאָס געפעהרליכסטע פון דעם גאַנצען „לאַנדווירטשאַפטליכען שטרייק" איז נישט דאָס, וואָס די בעל-הבית־טעס וועלען אַ פּאָר טעג נישט בעקו־מען קיין פּאַמידאָרען, נאָר דאָס, וואָס די „קאַרטעל - פּסיכאָלאָגיע" דרינגט אַריין אין דאָרף. די לאָזונג, „נישט פערקויפען" כדי צו דערהאַלטען די פרייזען, דאָס הייסט בעגרעניצען די פּראָדוקציע, דאָס מיינט מען אָרימער ווערען.

צוויי וועגען זענען פערהאַן צו דער־פיהרען צו אַ גלייכגעוויכט. און ווען איז דער צוריקגאַנג צו הויך פרייזען, דאָס קען דערגרייך ווערען דורך פער־קלענערען די פּראָדוקציע. דער צוויי־טער איז: אַ פערגרעסערטע פּרודוקציע און נידריגערע פרייזען. דער צווייטער וועג איז אַ שווערער ער פאָדערט אַ סך קרבנות, אָבער דער איינציגער אַרויס־ציקריכען פון איצטיגען קריזיס. דערי־בער כוז דער ענטפער אויף דעם פויע־רים-שטרייק זיין — פערביליגערען די פרייזען פון די קאַרטעליזירטע אַרטיק־לען.

דער „ראַבאָטניק" נעהמט ברייטער רי מאַסע-בעוועגונג פון די פויערים ער בינדט עס צוזאַמען מיט דער שטריק כוזאַליע אין לאַנד, מיט דער אויפגע־וואַכטער פּאָליטישער טעטיגקייט פון דער שטאָטישער און דאָרפישער בע־פעלקערונג.

„אָט די דריי פאַקטען, זאָגט ה' ניעדזאַלקאָווסקי — בעוויזען, אַז די קלאַסען, וואָס פיהרען היינט פּאָליטיש און מיט דער ווירטשאַפטס-פּאָליטיק אין פוילען זענען אַריבערגעגאַנגען די גרעניצען, וועלכע די אַרבייטענדיגע קלאַסען קענען אַריבערטראָגען. אויב מ'ברענגט אַריין אין די אָדערן פון אַנ'אָרגאַניזם קראַנקע באַצילען איז דער אָרגאַניזם אָדער פערמעסט צום טויט. אָבער עס וועקט זיך אין איהם בעצייטענס דער ווידערשטאַנד פון גע־זונדען בלוט.

„דאָס סיפּשעס פון אַרויפוואַרפען אויף די פּליצעס פון די אַרבייטענדיגע מאַ־סען די גרעסטע לאַסט פון דער ווירט־שאַפטליכער קאַטאַסטראָפע. האָט גע־מוזט דערמיהרען צום שייד-וועג, וואו ס'זענען פערהאַן צוויי וועגען: 1) אָדער אַ ווייטערדיגע ירידה פון נאַנצען אַר־בייטער-קלאַס צו דער מדרגה פון „אַ לומפּען-פּראָלעטאַריאַט" מיט אַלע קאָנ־סעקווענצען, אין די מיליאָנען אָרימע פויערים צו אַ מצב פון האַפנונגסלאָזע שנאַראַר. 2) אָדער ס'קומט דער ווי־דערשטאַנד פון געזונדען בלוט, וואָס וויל נישט, אַז דער אָרגאַניזם זאָל פוילען און אָפּשטאַרבען.

די דריי אויבען געבראַכטע פאַקטען בעווייזען, אַז אין די אָדערן פון אַר־בייטענדיגען פוילען פליסט רעזונד בלוט".

די „גאַזעטע וואַרשאַווסקע" שטעלט זיך אָפּ אויף דער דימיסיע פון די מי־ניסטאָרען יאַן פּילסודסקי און אינזש. קיהן. די רעקאָנסטרוקציע בעוויזט, אַז די קלאַנגען וועגען דער דימיסיע פון פרעמיער פּריסטאָר און וועגען אַ נייעם קורס. זענען געווען נישט ריכ־טיג. אַלץ בלייבט ווייטער ביים אַלטען. „אויב ה' פּריסטאָר איז געבליבען וועלען די ענדערונגען נישט ברענגען קיין שום נייעס אין דער רעגירונגס-פּאָלי־טיק. איין פּאָזיטיוועס נוצען האָט גע־ברענגט די רעקאָנסטרוקציע, דורכדעם, וואָס דער מיניסטער אָהן אַ טעקע פראָפ. זאַוואַדזקי האָט איבערגענומען דעם פּאָרטפעל פון פינאַנץ - מיניסטעריום, ווייט פון איצט דאַרפען אויסצאָהלען איין מיניסטער ווייניגער די מיניסטע־רען-פּענסיע. אויף שלעכטע צייטען איז דאָס אויך גוט".

די יודישע פראַגע אין ליכט פון'ם עקאָנאָמישען קריזיס

אַ נייער „ווירטשאַפטליכער" ענטפער אויף דער אַלטער יודען-פראַגע

פון ד"ר ח. זשיטלאָווסקי

2

א. מענעם געהט אַרויס פון דעם אַלגעמיינעם כלל, וועלכען די קאָניונק־טור-וויסענשאַפט „פאַר'אמת'ט", און וואָס זאָגט, אַז וואָס גרעסער עס איז די נויט, אַלץ געשפּאַנטער זענען די סאָציאַלע בעציהונגען, אַלץ שאַרפער די ווידעראַנאַנדען. וואָס גינסטיגער עס איז די עקאָנאָמישע לאַגע, אַלץ ווינציגער זענען פערהאַן געלעגהייטען פאַר קאָנפליקטען, אַלץ מעהר אָרט פאַר אַ בשלומ'דיגען צוזאַמענאַרבייטען. לעבען און לאָזען לעבען — דאָס איז דעמאָלט דער לאָזונג (ז. 196).

א. מענעם כאַראַקטעריזירט דערנאָך די יודישע לאַגע אין די פערשידענע פון די פערשידענע גרויסע קאָניונק־טור-כיואַליעס אין — אַ. וואונדער, גרויסע וואונדער! — אויף דאָ האָבען פאַר אונז אַנ'עדות פאַר דער ריכטיג־קייט פון דער נייער טעאָריע. אַזוי אַרום ווערט אַרויסגעבראַכט אַ נייע, שרייסטפּולע אויפפאַסונג פון דער יודען-זראַגע, וואָס לערנט אונז, אַז אויך זי איז אין תוך אַריין אַנ'עקאָ־נאָמישע פראַגע, און אַז מיט דעם ענטשטער אויף די עקאָנאָמישע פראַגע־לעמען וועט אויך פערענטפערט ווערען די יודען-פראַגע. די פעלקער וועלען אונז לאָזען „בשלומ'דיג" צוזאַמען לעבען און צוזאַמען אַרבייטען מיט זיי.

איך וויל בשום אופן נישט לייקע־נען, אַז די אַלגעמיינע עקאָנאָמישע לאַגע פון דער וועלט האָט אַ געוואַל־דיגע ווירקונג אויף אונזער אייגענעם יודישען מצב צווישען איהרע פעלקער און אַז פאַר אונז לוינט זיך, אין אַלע פרטים, „די וועלט" זאָל בעסער האָבען גוטע צייטען, איידער שלעכטע. אויב אָבער אונזער יונגער געלערנטער מיינט, אַז די פּראָבלעמען פון אַנטיסעמיטיזם און פון אונזער סטאַטוס אין דער וועלט קאָנען בפהאַנדעלט ווערען נאָר פון אַנ'עקאָנאָמישען שטאַנדפּונקט, און אַז די „גוטע צייטען" מוזען לסוף בע־שאַפען אַ „בשלומדיגען" לעבען צווי־שען אונז און די פעלקער, מאַכט ער געוואַלדיגען טעות.

פיך קאָן מיך דאָ נישט אַריינלאָזען אין אַנ'אַנאַליז פון יענע פּראָבלעמען, וועלכע א. מענעס ברענגט אַרויס צווישען דעם אַנטיסעמיטיזם און דער עקאָנאָמישער לאַגע אין די פערשידע־נע פעריאָדען. מען קאָן לכתחילה איינזעהן, אַז אין די שלעכטע צייטען מוז דער סם פון דעם אַנטיסעמיטיזם ווערען וואָס גיפטיגער און וואָס ווי־קענדער, ווייל דעמאָלט זעהט „די „וועלט" אין דעם יודען דעם „שעיר לעזאַזל", אויף וועלכען מען קען אַרויפוואַרפען די גאַנצע שולד פאַר אַלע קרענק און וועהטאָגען פאַר דער צייט. אָבער — הערט דער אַנטיסע־מיטיזם אויף צו וואַקסען און זיך צו פערשפּרייטען אין די תקופות פון „מזל-ברכה" — דאָס צו בעווייזען האָט זיך א. מענעס'ן נישט איינגעגעבען, און די פאַקטען פון דער געשיכטע דערצעהלען אַ גאַנץ אַנדער היסטאָריע פון דער מעשה.

אָט, צום ביישפּיל, דער דריטער אויפבליה-פעריאָד פון 1845 ביז 1873. מיט איהם שטימט, לויט מענעס'ן, צוויף דער צווייטער פעריאָד פון דער יודישער „עמאַנסיפּאַציע", די אויסקעמ־פונג פון דער יודישער בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג אין די יאָהרען 1848 ביז 1880. אָבער גראָד אויף אָט די יאָהרען פון דעם עקאָנאָמישען אויפ־בליה פאַלט-אויס די געבורט פון דעם מאָדערנעם אַנטיסעמיטיזם, דעם הויך־געבילדעטען און געלעדנטען, מיט זיינע ריכאַרד וואַגנער, אייזשען דיה־רינג, די ברידער באַוער (די אַמאָליגע רביים און חברים פון קאַרל מאַרקס און פרידריך ענגעלס), גראָד אין אָט דעם פעריאָד בעפרייט זיך דער גע־בילדעטער אַנטיסעמיטיזם פון זיינע אַמאָליגע רעליגיעזע פעראורטיילען און טראָגט אַריבער די הויפּט-וואָג פון די עקאָנאָמישע טענות אַנטקעגען יודען אויף קולטורעלע און ראַסען - טענות ענטקעגען אונז, ווי אויף אַ שעדליכען, ששערענדיגען עלעמענט אין דער ענטוויקלונג פון די אייראָפּעאישע קולטורען.

אָט דער נייער אַנטיסעמיטיזם הויבט אָן צו געווינען פאַר זיך געבילדעטע געזעלשאַפט, די אינטעליגענץ בפרט, וואָס איז שוין פריי פון רעליגיעזע פעראורטיילען, שטעהט שוין אָבער אונטער דעם שווערען דרוק פון דער „עמאַנסיפּירטער", דער גלייכבערעכ־טיגער יודענשאַפט אין די ליבעראַלע פראָפעסיעס.

די אייגענע מעשה מיט דעם לעצ־טען אויפבליה-פעריאָד פון 1895 ביז 1914. אין וועהכען א. מענעס געפינט די „עפשוואַכונג פון אַנטיסעמיטיזם אין אָנהויב (ביי אונז יודען) פון דער נאַציאָנאַלער און סאָציאַלער בעוועגונג אין מזרח-אייראָפּאַ" אין די יאָהרען 1896 ביז 1914. אויף דאָ בעוויזט אונז די היסטאָרישע ווירקליכקייט דעם אוט־געהויערען אָנוואוקס פון אָט דעם מאָ־דערנעם אַנטיסעמיטיזם ביי דער סטו־דענטענשאַפט און ביי דער געבילדע־טער געזעלשאַפט, וואָס דרינגט אַריין אין לענדער, וועלכע האָבען בכלל נישט איבעריג געליטען פון אַנטיסע־מיטיזם, ווי עסטרייך. אונגאַרן, האָלאַנד, אַמעריקאַ.

א. מענעס פערזעהט דאָס אַלץ — און זיין גאַנצע „בשלומ'דיגע" אויפ־פאַסונג פון דער יודישער פראַגע איז גע־וועהלט געוואָרען אַלס פּרעזידענט פון „ליכען" פון דאמאַנענט.

נייער פּרעזידענט פון מעקסיקאַ

דער בין-איצטיגער מעקסיקאַנישער קריגס-מיניסטער ראַדיגלעץ איז גע־וועהלט געוואָרען אַלס פּרעזידענט פון מעקסיקאַ.

ווי אַזוי די דאַנער קאַזאַקען האָבען אָפּגענאַרט די רוסישע מאַכט און געקומען קיין ארץ-ישראל

דאַנער קאַזאַקען קומען צו מיר אין תל-אביב מיט אַ וויזיט. — לעדיגעהער פּראַווען פון זיי ליצנות. — די גרים געהן אַרויס אין די יודישע קאָלאָניעס. — פּאַרוואָס די טערקען האָבען בעפרייט די קאַזאַקען פון מיליטער-דינסט. — אַ רייזע אין דאַנער געגענט. — „לשנה הבאה בירושלים" — שרייען דאַנער קאַזאַקען

זומער 1914 אין צו מיר אין תל-אביב נעקומען אַ קאָמפּאַניע דאַנער קאַזאַקען, פון זיך מיט מיר מיישב צו זען, ווי אַזוי זיי זאָלען זיך מגייר זען. די דאָ־זיגע נעזומע און חיבה עכט-רוסישע מיטען זענען לאַנג געווען גרויס אַנ־ענעמען דעם יודישען גלויבען.

נעקומען זענען די קאַזאַקע קען תל־אביב גלייך פון דאָן, נאָכדעם ווי זיי האָ־בען דאָרט פערענדיגט זייער מיליטער־דינעסט — געלימען אין א"י מיט זייערע פרוען און קינדער אין זייער בעסעל קלאַ־ווערעצעס. די יענדיגע קאַזאַקען, וועלכע האָבען מיר געקענט נאָך פון דאַכלאַנד אַנען גלייך פון שוף נעקומען צו מיר אין זיך צוליבע מיט זייערע בעבעכעס אויפ'ן מראַטיאַר פאַר מען האָטעל.

נאָכדעם האָט מיט זיי געקאָכט אין נערוישע.

מען בעל-אַכסניא, די אורחים פון האָ־טעל אין סתם נעגירונגע, זענען געשטאַ־נען פערוואונדערט און געקוקט אויף די אַזוינע משונה'דיגע ברואים, וואָס זענען צו מיר געקומען מיט אַ ווונזש. מ'האָט אַלעמען פון אַלע זייטען; לצים האָבען געשאָטען מיט „ווערטלעך" און גע'חכמה'ט אויף זייער אַרט.

זיי בעדויערן האָבען אונזערע יודען בכלל נישט לוב קיין גרים, מ'לאַכט פון זיי און מ'טרעפט ליצנות, מ'האַלט זיי פאַר טפשים און משיגעים... און מ'דער־ווינטערט זיך פון זיי. פונקט ווי יודען רעדען זיך שוין מעהר נישט מיט זיי־ער רעליגיע און האַלטען אַזוי ווי הונגע דער משומד, אַז „דאָס יודענטום און נישט קיין גלויבען, נאָר — אַנ'אומגליק". אויב דאָס יודענטום און טאַקע אַ שווע־רע משא און אַ לאַסט, און דאָך טאַקע פאַרהאַן וואָס צו לאַכען פון דו, וואָס קומען זיך אַנגשפּאַנען און דעם שווע־רען לאַסט-וואָגען...

אַזוי זענען אונזערע „ליצני הדור", די תל-אביב'ער לוחדוגע-געהער געשטאַנען און זיך גע'חכמה' אויפ'ן חשבון פון די „משיגעים", וואָס פערלאָזען זייער פע־טערלאַנד, זייער פאָלק און זייערע אמ־ענטימען, מיט וועלכע זיי זענען פער־

אין בעדויערן האָבען אונזערע יודען בכלל נישט לוב קיין גרים, מ'לאַכט פון זיי און מ'טרעפט ליצנות, מ'האַלט זיי פאַר טפשים און משיגעים... און מ'דער־ווינטערט זיך פון זיי. פונקט ווי יודען רעדען זיך שוין מעהר נישט מיט זיי־ער רעליגיע און האַלטען אַזוי ווי הונגע דער משומד, אַז „דאָס יודענטום און נישט קיין גלויבען, נאָר — אַנ'אומגליק". אויב דאָס יודענטום און טאַקע אַ שווע־רע משא און אַ לאַסט, און דאָך טאַקע פאַרהאַן וואָס צו לאַכען פון דו, וואָס קומען זיך אַנגשפּאַנען און דעם שווע־רען לאַסט-וואָגען...

אַזוי זענען אונזערע „ליצני הדור", די תל-אביב'ער לוחדוגע-געהער געשטאַנען און זיך גע'חכמה' אויפ'ן חשבון פון די „משיגעים", וואָס פערלאָזען זייער פע־טערלאַנד, זייער פאָלק און זייערע אמ־ענטימען, מיט וועלכע זיי זענען פער־

אַ מוסטערהאַפטע תפיסה אין אַמעריקאַ

לעצטענס אויפגעשטעלט געוואָרען אין שטאָדט זשאָליעט, איין אָפּגע־שלאָסענער קריטיקירען די קאָנסטרוקציע, שענהנ'דיג, אַז די קיילעכריגע פאָרם ערמעגליכט די אַרעסטאַנטען זיך צו פערשטענדיגען.

לאדז
8. סעפּט. 1932
דאָנערשטאָג, ד׳ אלול תרצ״ב פ׳ תצא

טאָג-בראַניק

האסט אויף אכציעס אין מלוכה-פאַפּירען

(אג.) זיבן עטליכע טעג הערשט אויפן לאָדזער מאַרק פון אַקציעס, מל כה-פּאַפּירען און פאַנד פריף א נוואַל דונג אויפלעבונג.

צולוב דער זעהר פעסטער טענדענץ אין הויכען קורס האָט דער אָנבאָט פון אַלע מינים פּאַפּירען זיך אַזוי פערקלענערט, אַז עס איז נישט מעגליך צו שליסען קיין שום טראַנזאַקציעס.

לויט דער מיטנוגג פון די פעראינטערעסירטע קרייזען איז די האָכע א רעזולטאַט פון שפּעקולאַציע, וואָס ווערט אַרויסגערופען א דאַנק די שמועסן אויף די אויסלענדישע בערזע.

צוזאַמענפאַהר פון רעזערוויס-טעו אין לאדז

זונטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון שטאָט-ראַט א ראַיאָן צוזאַמענפאַהר פון רעפּאַראַטן פון די רעזערוויסטען-פּאַרטייען, צו וועלכען עס זאָלען אויך קומען די גענעראַלען מאַלאַכאָווסקי, טלאַזשינא = וולטשינסקי.

קריסטליכע סוחרים געגען דער גזירה

פאַר פיהרען האַנדעלס ביכער און פאַר פערקלענערן דיהה געלד

אַלגעמיינע פערזאַמלונג אין כוחים פעראיין אַנדזשעיא 34

(§) עתערנעטען אין זפאַרגעקומען א אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון קריסטלי-כען סוחרים-פעראיין אַנדזשעיא 34.

די פערזאַמלונג האָט בעטראַכט א רעה אָנגעוועהמענע פראַגען פון סוחרים-לעבען און צווישען אַנדערן די גזירה פון אינפיהרען האַנדעלס-ביכער. אין דער דיסקוסיע, וואָס איז געפיהרט געוואָרען אַרום דעם ענין, האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז א גרויסער טייל סוחרים און פאַברוקאַנטען האָט נישט די נעהערונגע פאַר-קענטניש צו קענען פיהרען האַנדעלס ביכער. אינגער א קלען הענדלער קען זיך אפילו נישט אינטערעסירען אין לענט זען חתימה אין דער פאָרם פון פאַסיקלער. ווערער צוגעטען ביכהאַלטערען אין פאַר א גרויסען טייל סוחרים בעזונדער פון דער קאַלאָניאַל = בראַנזשע א אונטערגעלעגטער זאַך, ווייל דער ביכהאַלטער וואָלט מעהר פערדינט פון זיין בעל-הבית.

ווייטער האָט די פערזאַמלונג זיך פערנומען מיט ארומרעדען די פראַגע וועגען פערקלענערן דאָס דיהה-געלד. די רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אַז דאָס דיהה-געלד פון די געוועלב-לאָקאַלען פערשלינגט דרי פערטעל פון דער הכנסה, בעזונדערס פון אַזוינע אנשטאַלטען וויי מאָדע-מאַגאַזינען, וועשערמען א. א. און עס איז בעשלאָסען געוואָרען זיך אָנצושיסען אין דער אַקציע, וואָס עס פיהרען די לאָקאַלערען פע-אַמאַרטיזירען זיך און פערלויף פון עטליכע יאָהר, ביז נישט דאַרפען אָנצוקומען צו דער עלעקטראַווניע. דעם ער שטען פריב מאַכט די פירמע ביידער מאַן, וואָס ברענגט בקרוב אַראָפּ א דינאמא מאַשין א דאַנק וואָס עס וועט זי קאָסטען א קילאָוואַט עלעקטרי נאָר 7 גר.

6000 זל. פאַר 1 פּאַפּיראַס

האָט בעצאַהלט א אונפאַרזיכטיגער פויער

(§) אין דאָרף פּלאַטאַ, לאָדזער פּאָ-וויאַט האָט נעכטען אויסגעבראָכען א שרפה בתוך פויער וואַריסלאַוו קראַקאָ-וויאַק. דאָס וואַרן הויז מיט דן ווערט שאַפטס-בנינים וועגען פערברענט. געווע-רען. דער שאָדען בעמעדעפּט 6000 זל. די שרפה איז ענטשטאַנען פון א וועגע-וואַרפענעם פּאַפּיראָס אין סטאַלע.

דאַנק פאַר דער קאַנדאַלענץ

בעקומען דער שטאָט-פרעזידענט

דער שטאָט-פרעזידענט האָט נעכטען בעקומען א דאַנק אויף זיין קאַנדאַלענץ | רעפּעשע דאָס מלוכה-פרעזידענט צים טויט פון פרעזידענט מאַשטשיצקע.

קאַנצערט-דירעקציע — אַלפרעד שטרויך.

טעל. 213-84. **זאָל פילהאַרמאָניע** טעל. 213-84.

דאָנערשטאָג, דעם 15-טען סעפּטעמבער 1932, 9 אָוונד

גרויסער וויאָלין-רעציטאַל

פון וועלט-בערימטן פידעל-ווירטואָז, פאַרן אָבפאָהרן קיין אַמעריקאַ

BRONISŁAW GIMPEL

ביים פאָרטעפּיאַן: בערימטער פּיאַניסט מאַראַל גימפּעל.

אַן אויסערגעוועהנלעכער רייכער פּראָגראַם:
1) BETHOWEN, koncert D,dur. 2) GLAZUNOW, koncert A. moll, 2) BRUCH, (כל נדרי), 4) De Falla, taniec hiszpański, 5) Schubert, Biene, 6) Wieniawska, Tarautella

2 אין די שענסטע ווילן-קאַנצערטען אויף 1 מאָל אין 1 אָוונד

בילעטען פון 90 גר. ביז 4.40 צו בעקומען ביי דער קאַסע.

זאָל דאָס יידישע לאדז וויסען!

די גאַנצע יידישע עפנטליכקייט ווייסט, אַז די 35 טויזענד יידישע אַר-בייטער אין א״י בילדעט דעם פונדאַ-מענט פון יידישען ישוב. א דאַנק דער יידישער אַרבייטערשאַפט אין דער נעראַטעווים געוואָרען אין אויגוסט 1929.

דער אַרבייטער-ישוב האָט שטאָלץ און מוטיג אָפּגעשטויסן דעם אָנגריף. אָבער מיר דאַרפען זיך נישט נאַרען מיט אילוזיעס. די פינסטערע כחות לויערן ווייטער...

נישט מיט פּאַפּירענע רעזאָלוציעס וועגען א יידישען לענדער וועלען מיר מערהיטען פון אַזעלכע פאַסירונגען. פערהיטען קענען מיר נאָר מיט א מעכ-טיגען שטראָם פון א חלוצישער עליה, פון א שטאַרקער אַרבייטער-יוגענד, וואָס ווערט ציגענרייט פאַר ארץ-ישראל.

דאָס איז אונזער לעגיאָן. דאָס איז א פרידענס-לעגיאָן, אַן אַרבייטס-לעגיאָן וואָס וועט זיך נישט אָפּשטעלען פאַר קיין שום שטערונגען און וועט שוין געפינען זיין וועג אין ארץ ישראל.

אָט א דער לעגיאָן געפינט זיך שוין אין די פיל טויזענדער אין אַלע לענ-דער אין די רייהען פון „החלוץ״ און אין די פערשידענע קבוצים און קבוצות. דער עלעמענט איז א פערשידענאַרטי-גער: עס זענען פאַרהאַן צווישען זיי קינדער אויסגעצערטעלטע און אויסגע-איידעלטע, שאַטע-מאַמע-קינדער.

פאַרהאַן אויך אָבער אויך צווישען זיי-צווישען דעם לעגיאָן חלוצים פיל-פיל אַרבייטער, פערהאַרטעוועטע, צו שווערער אַרבייט צוגעוויינטע, גוטע מאַכמענער אויף אַלע געביטען. אַרויס-געשטויסען פון זייערע אַרבייטס-פּלע-צער צוליב׳ן קריזיס און אַנטיסעמיטיזם.

די פאַבריקען און ווערקשטעלען פאַר זיי געשלאָסען, עמיוראַציע אין אַלע לענדער אָפּגעשטעלט, פעהלט זיי אויס בויזיט צו עסען און לויפט צו אָטעמען. שטעהן פאַר זיי-די יידישע טראַגעדיע אין גרויסן פערנעם. און אָט די יידישע אַרבייטער-יוגענד האָט שוין אויך נישט קיין אַנדער אויסמעג און קיין אַנדער וועג, נאָר-אַן אַרבייטער לעבען אין א״י. אויב אָבער אָט די אַרבייטער-יוגענד האָט שוין יאָ די פיזישע הכשרה מוז זי בוכשר ווערען אויך גייסטיג פאַר א״י. און די קבוצים פון „החלוץ״ זענען טאַקי א גוטער שמעלץ-טעם. עס ווערען צו-נויפגעשמאָלצען אין איהר אי די אויס-געאיידעלטע צאַרטע טאַטע - מאַמע-קינדער אי די פערהאַרטעוועטע אַרבי-טער-יוגענד, אַלץ פאַר איין ציל: עס ווערט ערצויגען דער גרויסער שטאַר-קער יידישער אַרבייטער לעגיאָן פאַר א״י אין די קומענדיגע נעלעגענהייט און מאַכען א סערטיפיקאַטען פרוב צו ענטלויפען פון דאַנען.

קבוץ-לעבען איז נישט אַזוי איינפאַך. וועניג מענשען וויסען וואָס עס איז אַזוינס א קבוץ-לעבען. קודם כל מוז דער חבר אָדער חברה שטעהן אויף א וואָהר הויכען מאָראַלישען ניוואָ. בע-קעמפען אין אונטערדריקען אין זיך יעדען שיין פון עגאָאיזם, זיין צוגעגע-ליך, צאַטערליך. חבר׳יש צו יעדען מיטגליד פון קאָלעקטיוו, פיהרען אַנ-אידעאַלען צוריידער און שוועסטער-לעבען, פערעסערן און פערשענערען דאָס שווערע און האַרטע קבוץ לעבען.

אין קבוץ ווערט געפיהרט א געמיינזאַמע ווירטשאַפט. איינהייטליכע קאָסט, וואוי נוגג א. ד. ג.

אָט אַזאַ קבוץ אונטערן נאָמען „קבוץ בוראַקאָוו״ געפינט זיך זייט א קורצער צייט אין לאָדז. פאַרלויפיג זענען זיי אין דער צאָהל פון עטליכע צענדליג מאַן, בחורים און בחורות. אָבער לאָדז די צווייטע יידישע שטאָט אין פוילען מיז אין דאָרף זיין אַנ׳אַרבייטס- און הכשרה - פּלאַץ פאַר הינדערטער קבוץ חברים.

זיי אַרבייטען אַלס גוטע מאַכמענער אין פערש דענע מאַכען אַלס שלאָסער, טישלער, שניידער, שוסטער. זיי זענען אויך בעשעפטיגט אין פערשידענע פע-בריקען, טאַרשאַקען, ווי אויך בי שוואַרצער אַרבייט, קאָנאַליזאַציע, בוי און מויערער-אַרבייט.

דער אָנהויב איז געווען זעהר שווער געשלאָפען אין „החלוץ״ - לאָקאַל אויף האַרטע בענק, נישט דערעסען, ביז וואַנען מיר האָבען בעקומען מאַר׳ן „קבוץ-בראַקאָוו״ א צייטווייליגע בחום דיגע וואוינונג אויף אַגראַדאַוור 9 בי ה׳ פייוועל טרובאַוויטש. דער לעצטער ווייזט אַרויס א געהעריגע פערשטענד-ניש פאַר דער זאַך און איז גרייט אויך אויף ווייטער צו שטעהן צו הילף ביים פונאַנדערוואוקס אין ענטוויקלונג פון קבוץ.

דער פונדאַמענט פאַר׳ן קבוץ איז געלייגט געוואָרען. איצט ערוואַרטען מיר פון דער לאָדזער יידישער געזעל-שאַפט אונז צו העלפען בויען דעם גראַנדיעזען בנ׳ן פון „קבוץ-בראַקאָוו״ אין לאָדז.

יצחק נאַלריו

בעזאָרגט אויך מיט בילעטען בעציי-טענס אויף היינטיגען פרייטאָג אין שבת אין „פילהאַרמאָניע״ וואו עס וועט דע-וועגען קבלת שבת, שחרית און מוסף

ר׳ משה
קוסעוויצקי
בילעטען צום פרייז: זל. -1 ביז זל.-2

ס׳ ניטאַר-קאָנטראַלעס אויף די טאַרג-פלעצער

די שטאַטישע סאַניטאַר-מאַכט האָט דורכגעפיהרט קאָנטראָלעס אויפן גרי-נעם מאַרק און אין רעזולטאַט דערפון ציגוי-פּגעשטעלט 4 פּראָצאָקאָלען געגען פערקויפער פון מילכיגס, פרוכטען און גרינצעכ. 13 פּאַרזאָן זענען בעשטראָפט געוואָרען אויפן אָרט. 37 — האָבען בע-קומען וואָרנונגען.

פּראָטעסטירטע וועסלען אין פאַריגען חודש

אין אויגוסט האָבען די לאָדזער רע-יענטען פּראָטעסטירט 28179 אינלענדי-שע וועסלען אויף א סומע פון 4,435,058 זל. און 7 אויסלענדישע וועסלען אויף א סומע פון 182616,38 זל.

די רעיענטען פון גאַנצען ראַיאָן פון לאָדזער קרייז-נערליכ האָבען פּראָטעס-טירט 32,610 אינלענדישע וועסלען אויף א אַלגעמיינער סומע פון 5,230,622 זל. פאַר׳ן צונויפשטעלען די פּראָטעסטען זענען בי לאָדזער רעיענטען אויסגע-קויפט געוואָרען 7,666 וועסלען אויף א סומע פון 1,147,397 זל.

ראַווערן און מאַטאַציסל פאַהרער

דאַרפען דאָס וויסען!

(§) לויט א נייער פערארדנונג, מאַ-רען די ראַווערן און מאַטאַציקל פאַה-רער נישט פאַהרען מיט קינדער האַל-טענדיג זיי. אויף די הענד אויער זיי אויטאָזעצען פאַר׳ן לענקער; עס איז נוט ערלויבט צו פאַהרען אויף צוויי רעדער-דינג ראַווערן און מאַטאַציקלען מעהר פון צוויי פּערזאָן, צוזאַמען מיט׳ן פאַה-רער און אויף דרי רעדער-דינג מאַטאַ-ציקלען מעהר פון דרי פּערזאָן. די נייע פאַרשריפטען זענען אין קראַפט דעם 1-טען סעפּטעמבער.

בראַניסלאַוו גימפּעל אין פילהאַרמאָניע

ענדליך וועט לאָדז אויך האָבען די טעלוקטע צו הערען דאָנערשטאָג ד. 15-טען סעפּטעמבער 8.30 אָוונד אין פילהאַרמאָניע דעם יידישען וועלט-בע-ריהמטען וואָליז-ווירטואָז בראָניסלאַוו גימפּעל.

דער גרויסער קינסטלער פאָהרט אונ-גיכען אָפּ קיין אַמעריקאַ. ער האָט דער-פאַר צוגעזאָגט אויף דעם „יאָוועגן קאָנ-צערט אַנ׳אויסערגעוועהנליך - רעבען פּראָגראַם.

פאַר׳ן געזונד פון קינדער

די טעג האָט דער מאַגיסטראַט אַרויס-געשיקט אין שטאָטישען סאַנאַטאָריום אין לאַנעווניק 100 קינדער אויף א 4 וואָכענטליך אַרהאָלונג.

Dr. med.
H. Różaner
ספּעצ. פון הויט- און וענערישע קראַנק-מענער-שווערע און קינדערלאָזיגקייט.
נאַרוטאָוויטשא 9 טעל. 128-98

די זומער-קאַלאָניעס פון „טאָז״

בעזיך פון שול-מוער אין לעהרער

צווישען די בעקאַנטע „טאָז״-אנשטאַל-טען און אונזער שטאָט פאַרגעמען די זומער-קאָלאָניעס זעהר אַנ׳אָנגעזעהענעם אָרט. שוין 11 יאָהר עקזיסטירען די קאָלאָניעס. און דער צוטריט האָבען זיך געפונען אויף די קאָלאָניעס ביז אַלט טויזענד יידישע קינדער. זיי האָבען דאָ געהאַט די מעגלוכקייט באַמש אין חודש אינאַמעמען פרישע, דאָרפישע ליפט, זיך אָנוואַרעמען אויף דער זון, וואַ-נערן זיך און שפּילען זיך און א גע-ריכטען באַסנאַוועז וואָלד און א אַטמאָס-פער פון לוסט און אויבערגעבענהייט מצד די טאָז-מיטאַרבייטער.

די קאָלאָניע געפינט זיך נישט ווייט פון לאָדז און דער בעקאַנטער געגענד — אין ווישניאָוואַ-גורא. אויף דער קאָ-לאָניע געפינען זיך הענט די פערמע און לעעטע גרופּע קינדער און צאָהל פון 200.

ס׳איז פראַי די קאָלאָניע צו בעזיכען און זיך מיט אויהר בעקענען. פרי דאָס צו דערלעבען די אָרדענט די פערוואַל-טונג אונז דעם שבת און זונטאָג בעזונ-טעו. די פערוואַלטונג פון „טאָז״ ווענ-דעט זיך צו אויהרע מיטגלידער, צו די לעטערס פון די שולען און צו דער נאַ-צער לעהרערשאַפט, צו די שול-מוער מיט דער ביטע די זומער-קאָלאָניעס צו עבזוכען. די קאָמיזיקאַציע אין נישט

דיסקאַנטאַ-צינז ווערט כלענער

(אג.) אין שבכות מיט דער פער-שטאַרקטער בעוועגונג אויפן טעקסטיל-מאַרק, מערקט זיך א געוויסע אויפלע-בונג אויפן פרוואַטען דיסקאָנטאַ-מאַרק בכאַמש די דיסקאָנטערען אַרבעטען אַרבעטס-פאַרזוכמונג אין געטען נאָר אַן ערשט-קלאַסיגע וועקסעל מאַטעריאַל. דער דיס-קאָנטאַ פיס אין וויטער 1.25 א חודש בי צוויטראַגיגען וועקסעל מאַטעריאַל — 1.50.

==§==

די העלדישע מעשים פון טעראָריסט קוליקאָווסקי

איינער פון די 3 אַטענטאַטאָרס אויפן גרויספירשט סערגיי אַלעקסאַנדער אַזויש

5

ווי אַזוי איך בין אַנטלאָפען פון דער תפיסה

מיר זענען צוגעפאָהרען צום אַר-נשאַסטאַק אויף פרעשיסטענסקאַ גאַס און באַלד האָט מען מיר דאָ גענומען אויפן צימבעל:

— ווער זייט איהר אַזעלכער?

— וואָס הייסט, איהר פרעגט מיך, ווער איך בין, איהר האָט דאָך מיך אַרעסטירט, טאָ ווי זשע ווייסט איהר דאָס נישט, ווענען איהר האָט אַרעס-טירט!!

— נאָר אָהן חכמות, ענטפערט, אַז מען פרעגט אייך!

— איך האָב קיין בערעקעל חשק נישט אייך צו ענטפערן.

מען האָט מיר פערשפּאַרט אין א פינסטער קעמערל. עטוואָס שפּעטער האָט מיך ווידער גערופען צום פער-הער.

— מיר ווייסען גאַנץ גוט, ווער איהר ווענט-זייט זיך בנסער אַליין מודה!

— ווענען וואָס אייגענטליך, דאַרף איך זיך מודה זיין?

זיצען זיי די שפּיאָנען און גאַנצע בערג אַלבאָמען מיט פאָטאָגראַפיעס ווערען דאָרט דורכגעבלעטערט. עמיצען האָבען זיי דאָרט יאָ געפונען.

— איהר הייסט אַזאַ און אַזאַ פאַ-מיליע, האָבען די שפּיאָנען מיט א נצחונדיגער שטים אויסגערופען. (די אָנגערופענע פאַמיליע איז מיר אין דער אמת׳ן גאָר אינגאַנצען נישט בעקאַנט).

— אַלץ איז מעגליך, עס קען זיין, אַז דאָס בין איך און ס׳קען זיין, אַז איך בין גאָר נישט דער, וועמען איהר מיינט.

— הייסט עס, אַז איהר ווילט נישט אָנרופען אייער פאַמיליע?

— וויל איך טאַקע נישט!

— נאָך וואָס זענט איהר געגאַנגען אַהי.צו אין דער דירה?

— איך וויל אייך בכלל נישט ענט-פערן אויף קיינע פראַגען!

— אַזוי גאָר! נו, וועט איהר זיך אָפּזיצען א היבשע ווילע און נזכדים ווצלען מיר זעהן.

און טאַקע אין א ווילע אַרום האָט מען מיר אָפּגעפיהרט און דער תפיסה נישט ווייט פון פּאָליציי-אינשאַסטאַק. דאָרט וועל איך זיצען בלויז צייטווי-ליג. שפּעטער ווען זיי וועלן זיך דער-ווייסען ווער איך בין, בין איך א קאָנ-דידאַט אין טאַגאַנקער תפיסה.

האָט עס מיר שאַרק פעודראַסען, וואָס איך בין אַריינגעפאַלען צוליב אַזאַ קליינינקייט, צוליב דעם פּראָפּאַ-גאַנדע קריזעל, וואָס איך הייב גע-פיהרט. נישט צו דעם האָב איך זיך געווייט.

איצט דאַרף איך זיצען און וואַרטען ביז וואַנען די זשאַנדאַרמעריע וועט דערגעהען וואָס פאַר א הצכ זיי האָבען געפּאַקט און וועלען זיי דערגעהען איז קאַטאָרגע פאַר מיר דאָס גרינגסטע שטראָף. ס׳קען נאָך זיין ערגער...

איך האָב אָבער מיין מיט נישט פערלוירען. קומט כל מזו איך בעזיצען גענוג מוט, ענערגיע און געזונד, זי-צענדיג אין תפיסה הייב איך מיר אויס-געאַוויים א פּלאַן וואָס צו טון, דאָס ערשטע האָב איך זיך גענומען מאַכען גיבנאַסטיק, קאַלטע איינרייבונגען. מיין איינציגע דריי רובלדינע האָב איך מיט א נדעל פאָדעם איינגענעהט אין אַרבעל.

באַלד הייב איך גענומען שטדירען דאָס שטייגער-לעבען אין דער תפיסה און אַריינטירען זיך אין דעם פּלאַן פון תפיסה-בנין. מיט די איבעריגע אַרעסטירטע האָט איך נישט איינגע-שטעלט קיין שום פערבינדונג, אַלץ איינס קענען זיי מיר קיין זאַך נישט הצלפען.

מיר נאָכגעהן אין פיס-טריט נישט אָפּ-טרעטענדיג אויף א רגע מזו מיר. דאָס איז שוין נישט סתם א תפיסה נאָר אַנ׳ אמת׳ער פעסטונג. איז איינס פון די צוויי: ענטוועדער לויזען פון דאַנען, אָדער איך וועל שוין פון ערגעץ נישט ענטלויפען.

עס איז ביי מיר געוואָרען אַלץ קלאָרער וואָס פון טאָג, אַז עס וועט אַריבער נאָך א קורצע צייט און מען וועט פעסטשטעלען ווער איך בין און טען וועט מיך איבערשיקען אין דער צענטראַלער טאַגאַנקער תפיסה—הייסט עס, אַז איך מוז וואָס שנעלער אויס-קלויבען א גינסטיגע געלעגענהייט און מאַכען א סערצווייפעלטען פרוב צו ענטלויפען פון דאַנען.

ענדליך איז ביי מיר בי שלאָסען גע-וואָרען, אַז אין איינעם פון די שפּאַ-ציערען איבער דעם הויף וועל איך מאַכען א פרוב צו ענטלויפען. קיין אַנדער פּלאַן און קיין בעסערן אויס-וועג האָב איך נישט איינגעפונען.

א גאַנצען טאָג בין איך געזעסען אין מיין קאַמער און הייב אויסגעאַר-בייט דעם פּלאַן פון ענטלויפען. איך הייב א לאַנגע צייט בעטראַכט, ווי אַזוי עס זעהט אויס דער פּלאַץ אַרום מיר אין פערספּעקטיוו אין, ווי אַזוי די דעכער פון די אַלע אַרומיגע הייזער זענען אויסגעלעגט.

אויפ׳ן שפּאַציר פלעג איך שטעדיג געהן אין בעגלייטונג פון 2 3 תפיסה-שומרים און אויפזעהער. זיי פלעגען אין סתם זיך דורכקלאַפּען אין די ווענט מיט זיי, האָב איך עס בעטראַכט אַלס קינדער-שפּיל.

פון פענסטער פון מיין תפיסה = קא-מער (אויפ׳ן אויבערשטען גאָרן איז דאָס געווען) האָב זיך געזעהען די גאַס און די דעכער פון די אַרומיגע הייזער. איך בין אָבער ווייניג וואָס בעקאַנט געווען מיט דער שטאָט מאָסקווע און דעריבער האָב איך אַ לאַנגע צייט זיך נישט געקענט אָריענטירען אין דער לאַגע.

עטוואָס שפּעטער האָב איך אויסגע-פונען, אַז דער שוואַכסטער אָרט אין דער תפיסה איז דער אינעווענינסטער הויף וואו מ׳פלעגט פיהרען די אַרעס-טירטע אויף שפּאַציר.

פון גאַס איז דער הויף געווען אָפּ-געצוימט מיט א נידעריגען פאַרקען, נישט מעהר ווי אַנדערהאַלבן מאָל פון א מאַן די הויך. קיין טשוועקעס אָדער דראָטען אויפ׳ן פאַרקען הייב איך נישט בעמערקט. עס האָט אָבער גישא נע-טויגן, וואָס דער פאַרקען איז אויף א גאַס פון אַ סך דורכגייער. ס׳איז שיער צו ענטלויפען.

ביי די טויערען פון פאַרקען זענען נעשטאַנען פעליציאַנטען און שומרים מיט ביקסען שפּאַצירען שטענדיג לענג אויס דעם תפיסה-פאַרקען.

אויפ׳ן שפּאַציר פלעג איך שטעדיג געהן אין בעגלייטונג פון 2 3 תפיסה-שומרים און אויפזעהער. זיי פלעגען

זאָל דאָס יידישע לאדז וויסען!

די גאַנצע יידישע עפנטליכקייט וויסט, אַז די 35 טויזענד יידישע אַר-בייטער אין א״י בילדעט דעם פונדאַ-מענט פון יידישען ישוב. א דאַנק דער יידישער אַרבייטערשאַפט אין דער נעראַטעווים געוואָרען אין אויגוסט 1929.

דער אַרבייטער-ישוב האָט שטאָלץ און מוטיג אָפּגעשטויסן דעם אָנגריף. אָבער מיר דאַרפען זיך נישט נאַרען מיט אילוזיעס. די פינסטערע כחות לויערן ווייטער...

נישט מיט פּאַפּירענע רעזאָלוציעס וועגען א יידישען לענדער וועלען מיר מערהיטען פון אַזעלכע פאַסירונגען. פערהיטען קענען מיר נאָר מיט א מעכ-טיגען שטראָם פון א חלוצישער עליה, פון א שטאַרקער אַרבייטער-יוגענד, וואָס ווערט ציגענרייט פאַר ארץ-ישראל.

דאָס איז אונזער לעגיאָן. דאָס איז א פרידענס-לעגיאָן, אַנ׳אַרבייטס-לעגיאָן וואָס וועט זיך נישט אָפּשטעלען פאַר קיין שום שטערונגען און וועט שוין געפינען זיין וועג אין ארץ ישראל.

אָט א דער לעגיאָן געפינט זיך שוין אין די פיל טויזענדער אין אַלע לענ-דער אין די רייהען פון „החלוץ״ און אין די פערשידענע קבוצים און קבוצות. דער עלעמענט איז א פערשידענאַרטי-גער: עס זענען פאַרהאַן צווישען זיי קינדער אויסגעצערטעלטע און אויסגע-איידעלטע, שאַטע-מאַמע-קינדער.

פאַרהאַן אויך אָבער אויך צווישען זיי-צווישען דעם לעגיאָן חלוצים פיל-פיל אַרבייטער, פערהאַרטעוועטע, צו שווערער אַרבייט צוגעוויינטע, גוטע מאַכמענער אויף אַלע געביטען. אַרויס-געשטויסען פון זייערע אַרבייטס-פּלע-צער צוליב׳ן קריזיס און אַנטיסעמיטיזם.

די פאַבריקען און ווערקשטעלען פאַר זיי געשלאָסען, עמיוראַציע אין אַלע לענדער אָפּגעשטעלט, פעהלט זיי אויס בויזיט צו עסען און לויפט צו אָטעמען. שטעהן פאַר זיי-די יידישע טראַגעדיע אין גרויסן פערנעם. און אָט די יידישע אַרבייטער-יוגענד האָט שוין קיין אַנדער אויסמעג און קיין אַנדער וועג, נאָר-אַן אַרבייטער לעבען אין א״י. אויב אָבער אָט די אַרבייטער-יוגענד האָט שוין יאָ די פיזישע הכשרה מוז זי בוכשר ווערען אויך גייסטיג פאַר א״י.

און די קבוצים פון „החלוץ״ זענען טאַקי א גוטער שמעלץ-טעם. עס ווערען צו-נויפגעשמאָלצען אין איהר אי די אויס-געאיידעלטע צאַרטע טאַטע - מאַמע-קינדער אי די פערהאַרטעוועטע אַרבי-טער-יוגענד, אַלץ פאַר איין ציל: עס ווערט ערצויגען דער גרויסער שטאַר-קער יידישער אַרבייטער לעגיאָן פאַר א״י אין די קומענדיגע נעלעגענהייט און מאַכען א סערטיפיקאַטען פרוב צו ענטלויפען פון דאַנען.

קבוץ-לעבען איז נישט אַזוי איינפאַך. וועניג מענשען וויסען וואָס עס איז אַזוינס א קבוץ-לעבען. קודם כל מוז דער חבר אָדער חברה שטעהן אויף א וואָהר הויכען מאָראַלישען ניוואָ. בע-קעמפען אין אונטערדריקען אין זיך יעדען שיין פון עגאָאיזם, זיין צוגעגע-ליך, צאַטערליך. חבר׳יש צו יעדען מיטגליד פון קאָלעקטיוו, פיהרען אַנ-אידעאַלען צווידער- און שוועסטער-לעבען, פערעסערן און פערשענערען דאָס שווערע און האַרטע קבוץ לעבען.

(דאָס וויטערע קומט)

פערגוואַלדיגט און בערויבט א „לעטניטשקע״

ביידע אויכוואורפען — פרישע קאַנדידאַטען אויף דער תליה

(§) די 35 יעהרונגע אַביעלא האַגש איז אַרויסגעפאָהרען אויף זימער-וואַי-נונג און דאָרף קאַרנישעוויטש לאַסקער פרינען און פערנומען אַלטן א קלען שטי-בעלע אויפ׳ן ערשטען שטאָק בתוך יאַן גרסקי.

אין דער נאַכט פון מאָנטאָג אויף דינסטאָג, האָט די קאַרנישעוויטש אין שלאָף דערהערט ווי מ׳פאָרעט זיך בי דער טור, מיטגענרונג, אַז דאָס זענען די שכנים האָט זי זיך דערפון נאָרנישט געמאַכט און צוריק אַנגעשלאָפען. אין א פאָר מינוט אַרום האָט די קאַרנישע ווינטש דערהערט טרוט אויפ׳ן דאַך און אַנדער וואָס ווען האָט מען אויפגע-סען דאָס פענסטער און אין שטיב זע-גען אַרען 2 פערשון.

די איבערגעשראָקענע קאַרנישעוויטש, האָט היכף אין זיך דערקענט דן אַנע-וואוגער פון זעלבען דאָרף מוזאַל ראַ-באַק אין יזעוף האָרען.

די קאַרנישעוויטש האָט אין תחלת גע-מינט, אַז ס׳איז א שפּאַס און האָט די חברה-לעט געפרעגט, וואָס זיי ווילען? די פרעשוינען, האָבען דערויף געענט-פערט: „געלד״ און באַלד זענען זיי צוגעגאַנגען צו קאַרנישעוויטש, פער-שטיבט מיט א סמאַטע דאָס מויל און געגנומען שלאָגען ביז זי האָט פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין. נאָכדעם זענען זיי אויבער אויהר בעגאַנגען א געוואַל-טאַט.

ווי לאַנג זי איז אַזוי געלייגען אין אָנמאַכט איז נישט בעוואוסט, געגנג איז אַז ווען זי האָט געעפנט די אויגען האָט זי דערזעהן, ווי די חברה-לעט פלונדערן אַרום און שטיב. זי האָט זיך אָנגעטון א בוח אַראָפּגעשפּרינגען פון פענסטער און געגנומען רופען הילף.

אויף איהרע געשריען זענען זיך צו-גוסגעלאָפען די שכנים און די 2 חברה לעט אויבערגעגעבען אין די הענד פון דער פּאָליצעי. די קאַרנישעוויטש איז אַז א אָפּגעשוואַכטען צישטאַנד אָפּ-געפיהרט געוואָרען און וועלען געטשפּט ווערען דורך א שנעל-געריכט.

גאַנץ לאדז

קומט היינטיגען פרייטאָג אין שבת הנ-רען דעם וועלט בעריהמטען אויבער-קאַנטאָר

ה׳ משה קוסעוויצקי

וואו ער וועט אין „פילהאַרמאָניע״ אין בעגלייטונג פון א פערגרעסערט כאָר דאָוונען קבלת שבת שחרית און מוסף בילעטען צום פרייז זל.-1 ביז -

---

פערד-ליציטאַציע

(מ) רינסטאָג דעם 13. ד. ח. 8 פיהרה וועט אויף שטבלעך׳ס מאַרק פאָרקומען א לוטיטאַציע פון אויסבראַכטע מולי-טערישע פערד.

שטרייק פון 3.000 אַרבייטער אין גייער'ס פאַבריק

פירמע פערלאַנגערט די לוינען אויף 25 פּראָצענט. — אַרבייטער אָקופּירען די פאַבריק: — שטרייק אין „ווידזעווער מאַנופ. קומער", ביי אַלאַרט רוסאַ און בעניך אויף אַ מוטיגע פּונקט

(§) די שטרייקען אין די לאָדזער פאַבריקען צוליב די לוינען־רעדוקציעס, פאַרשפּרייטען זיך ווייטער. נעכטן האָבען פאַרשטרייקט די אַרבייטער פון נייערס פאַבריק, וואָס געמט אַרום 3000 אַרבייטער. דער שטרייק האָט אויסגעבראָכען צוליב דעם, וואָס די פירמע וויל פאַרקלענערן די לוינען אויף 25 פּראָצענט. ניידריגער פונים לוין־טאַריף. די אַרבייטער האָבען דערויף נישט געוואָלט אָנגעהן און האָבען בעוצעט די פאַבריק. עס שטרייקען די אַרבייטער פון דער שפּינעראַי און וועבעראַי.

אין שטרייק בײַ בענגל'ס און אַלאַרט רוסאַ איז קיין ענדערונג נישט אָנגעקומען. „אַלאַרט און רוסאַ" וויל פאַרקלענערן די לוינען מיט 15 פּראָצענט און, ווי מיר האָבען שוין געמאַלדעט, איהרען האַרט די אַרבייטער אַ אויסאַל, יענוישע שטרייק. די מאַרגען־שיכט איז שוין צוליב דעם אין פאַבריק נישט אַרבייטנגעלאָזען געוואָרען.

ד יפאַרשטעהער פון די פּרעסעס־אָגענטעלע פאַרראַטענען האָבען אויפ'ן פאַבריקס־הויף גערופען אַ מיטינג, און וועלכען עס האָבען זיך בעטייליגט בײַ 200 אַרבייטער. די איבריגע האָבען און מיטינג נישט געוואָלט אָנטייל נעמען מורא האָבען, אַז מען זאָל די דירעקציע דערווייל נישט פאַרמאַכען די פאַבריקס־לאָקאַלען.

די אַרבייטער האַלטען נעמליך, אַז ווערע לוינען זענען איצט כמו ווי שוין קלענער פון די פּרעדלעבטערע לויט'ן טאַריף, מחמת פאַר'ן ענגלישען שבת צאָהלט מ'דמע אַ פאַר 6 שעה אַ בייט.

די פאַרשטעהער פון די פּראָפעסיאָנעלע פאַראַטענען האָבען זיך געווענדעט צום אַרבייטס־אינספּעקטאָר וועגען אינטערווענירן צוליב דעם, וואָס די אַרבייטער פון דער „קלאַפּערט" בײַ דער „וו. ז. מאַניפאַקטור" שטרייקען ווייטער, האָט די פירמע חתנט געשלאָסען די עניפּאַנשע אין אַמעריקאַנישע שפּיגערייען. אויך די אַרבייטער פון דער שפּולערע שטרייקען.

די אָרגאַנערווענען פון אַרבייטער אינספּעקטאָר האָט נישט געבראַכט קיין רעזולטאַט.

12 שטרייקענדע בעשולדיגט אין אַנווענדען טעראָר

גערעכט האָט אַלעמען בײַ עפּרייץ

(§) ווי בעוואוסט, איז אין חודש מערץ אויסגעברוכען אַ שטרייק בײַ דער פירמע פּשיגורסקי צוליב דער לוין־רעדוקציע. דעם 30 מערץ איז פאָרגעקומען אויפ'ן פאַבריקס הויף אַ פאַרזאַמלונג פון די שטרייקענדע אַרבייטער און תיכף נאָכדעם האָט די אָרטנונגס־אַ־ציע פון דער פאַבריק געמאָלדען דער פּאָליצעי, אַז 12 פּערזאָן פון די שטרייקענדע האָבען געפאָדערט אָנצוווענדען טעראָר. צוליב דעם זענען די אַרבייטער־גוסטאַוו קאָזלאָווסקי, סטאַניסלאַוו קאַזשיטאָוויטש, לעאָן גאָוואַצקי, פראַנציש־שעק קובּיאַק, פּעלוקס זשעמונסקי, סטע־פאַן וואַווזשיניאַק, אַלאַיזי גראַביצקי, יאַ־לאַסקאָווסקי, סטאַניסלאַוו גזשעשטשאַק, פראַנצישעק שמידט, יאַן שימטנסקי און יאַן קזשעפּאַטאַ. צוגעצויגען געוואָר־דען צו פּעראַנטוואָרטלעכקייט און מע־מען זענען זיי געשטאַנען פאַר'ן קרימי־נעריכט.

די בעשולדיגטע האָבען זיך אָבער נישט מורה געווען און דער שולד און דאָס געריכט האָט אַלעמען בעפרייט.

—:§:—

פערזענליכעס

נעכטען איז צוריקגעקומען פון אַנ־אויסלאַנדס־רייזע דער, ד"ר ראַזענ־בלאַט, וועלכער האָט זיך ווי בעקאַנט בעטייליגט אין דער זיצונג פון ציו־נישישען אַקציאָנס־קאָמיטעט אין לאָנ־דאָן.

נ יכט־דיזשורען איז די אָפּטייכעז

חנוכ רזשורען פאָלגענדע אָפּטי־קען: א. ראַנצער (זעדזשער 57), ח. גראַשקאָווסקי (11. לוסטאַפּאַר 15), ס. גאַרפּלען (פּילסודסקי 54), ס. בּאַרטאַ־שעווסקי (פּעטריקאָווער 154), ר. רעמ־ביגלונסקי (אַנדזשעיע 28), א. שומאַנ־סקי (פּושעגרזשלניאַנא 75).

זעלבסטמאָרד

(§) אויף קילינסקאַ 165 האָט גע־פּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד, דורך אַנ־בעדשנידען זיך די אָדערן פון די הענד־ראַלף מעגרשל. און אַ שווערען צו־שטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

זאָ מולס צוריק פון די מאַנעווערעס

(§) נעכטען זענען די רעזערוויסטען פון 31 פּולק געקומען פון די מאַנעווע־רעס.

שרפה אונטער לאַרן

(§) נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער רילאָוו פּעם פּויער סטאַניסלאַוו קובּיאַק. מיט'ן רויך איז אַוועק דאָס הויז צוזאַמען מיט'ן לעבע־דיגען און טויטען אינוועטאַר. דער שאַ־דען בעטראָגט 6000 זל. ווי די אויס־פאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט איז דאָס פייער ענטשטאַנען פון אַ אַוועקגעוואָרפע־נעם ניש אויסגעלישענעם פּאַפּיראָס.

כוליגאַנעס בעפאַלען אַ יידישע לעטניטשקע

פערוואונדען זי שווער איז קאָפּ

(§) דו יאַנושע לעטניטשקע פון דער דאָרפּבראָבקע אינגער זגערוש זענען עהרע־געלטען אויפגעציטערט געוואָרען פון אַ גלוגאַנישען אָנפאַל, בעת וועלכען עס איז פאַרוואונדעט געוואָרען איר קאָפּ דו יודישע פרוי יעסקע פלאַווגא (לו־מאַטיערסקאַ 40).

בעת די פרוי איז אַהיימגעפאָהרען אויף אַ פאָהר מיט זאַלען זענען פון די קשאַקעס און וואַלד אַרויסגעשפּרונגען 3 גלוגאַנעס און מיט אַ שטוק געפאָנגט בײַ דער פרוי דעם קאָפּ, אַ בעגאַטעגע מיט בלוט איז דו פרוי אַראָפּגעפאַלען פון דער פאָהר און געגעמען דאָס הילף. די גלוגאַנעס זענען דאַן אַרבען מיט אַן וואַלד.

די שווער פערוואונדעטע פרוי האָט דער פאָהרמאַן צוריק אַרויפגעלעגט אויף דער פאָהר און ערשט אויפ'ן פּאָליצע פּאָסטען אין זגערוש איז אַרויסגעפאָרען געוואָרען די גלעזע־הילף, וועלכע האָט פאַרבאַנדאַזשירט די וואונד און אָפּגע־פיהרט די פרוי אַהיים אויף קוראַציע.

אין דער זעלבער צייט האָט די פּאָ־ליצע געמאַלדט אַנ'אָבלאַווע און וואַלד. עס איז געלונגען די דרי גלוגאַנעס צו

קבלת שבת, שחרית און מוסף

ווערט דאַוונען אין „פילהאַרמאָניע" היינציזען פרייטאָג און שבת דער ווייעלנ־בעריהמטער אויבנ־קאַנטאָר

ר' משה קוסעוויצקי

אין בעגלייטונג פון אַ פערגרעסערט כאָר פרייז פון בילעטן פון 1 זל. ביז 2 זל.

איינברוך אין אַ כאַנפעקציע געשעפט

(א) אין קאָנפעקציע־געשעפט פון פּי־שעל זילבערבערג (פּאַלידניאַווע 52) האָ־בען זיך אַרייגעקריגען גנבים און ציגע־נגב'עט סחורה פאַר 2000 זל.

דראַזשקאַזשעס בעקלאָגען זיך, אַז זיי ווערען שיראַנירט

(§) אין דער־פערקעהר פאַראַנען זע־נען אַנגעפלאָגען אַ מאַסע אָנקלאַגעס פון דראַזשקאַזשעס, וועלכע ווערען פון די פּאָליציאַנטען אַראָפּגעיאָגט בײַנאַכט פון גייער'ס מאַרק אויף לעאָנאַרד־נאַס, און אַזוי אַרום קומט זיי אויס צו „יאַזדע" מחמת די פּאַסאַזשירען ווייסען נישט ווו צו געפינען אַ דראָזשקע. איוסער דעם קלאָגען זיך די דראָזשקאַזשעס, אַז בײַ־מאַג ווערט אַ לערגע דראָזשקע נישט אַרויסגעלאָזט דורך דער פּיעטרוקאָווער נאַס, ווי עס איז לעכער צו קריגען אַ פּאַסאַזשיר.

צוליב דעם אַלעם ווערט אַ דעלעגאַציע אינטערווענירען בײַם שטאָראָס־שטאָ.

אַ גלאַז טיי נאָך 12 בייגיכץ און אַ פּאַפּיראָס

ווערען קאַסטען מיט 50 גראַשען טייערער

רעסטאָראַטאָרען־פעראיין בעמיהט זיך, אַז די פעראָרדנונג זאָל געמילדערט ווערען

(§) געכטען איז אין מאַנסטראַס פאַרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט'ן אָנטייל פונים פרעזעס פון רעסטאָראַטאָרען־פעראיין, וועגען דער פאָרשריפט צו נעמען דעם אָפּצאָהל פאַר נעכט נאָך 12 בײַנאַכט.

ווי עס שטעלט זיך אַרויס, האָט דער אָפּצאָהל געדאַרפט געגעבען ווערען שוין פון 1־טען ד. ח. אָן, היות דער מאַגיס־טראַט האָט די פעראָרדנונג בעקומען מיט 1 טאָג פאַר'ן ערשטען, איז טעכ־ניש נישט געווען מעגלעך רעגולירן־דען.

ווי עס ערקלערט דער פרעזעס פון רעסטאָראַטאָרען פעראיין וועט דער דאָ־זיגער אָפּצאָהל נישט ברענגען קיין גרויס־סע כנסה, ווייל מערסטענטייל נעמען אַרײַן קויפען אַ פּאַפּיראָס, אָדער אַ גלאַז ביר, אָדער אַ גלאַז טיי מיט פער־פּטסען. די דאָזיגע נעמען וועלען די רעס־טאָראַנען איצט אָנווערען.

אַרום און אַרום איז צו ערוואַרטען, וועלען אין די גרויסע רעסטאָראַנען זיין אין לאָדז אַנ'ערד אַ 400 נאָכט נעמען, אָבער צו זיי וועט מען דאַרפען אָנשטעל־לען אַן 40 קאָנטראָלערען, וואָס זעהר פּענסיעס וועלען אַנשלינגען די גאַנצע הכנסה, אַזוי אַז עס וועט זיין יצא שפּרי פּהפסרו.

דער רעסטאָראַטאָרען פעראיין בע־מיהט זיך אַגב בײַ דער רעגירונג, אַז די פעראָרדנונג זאָל געמילדערט ווערען אין דעם זין, אַז דער וואָס קומט קויפען אַ פּאַפּיראָס צי טרינקען אַ גלאַז טיי זאָל נישט דאַרפען בעצאָהלען די 50 גר. פאַר די אַרבייטסלאָזע.

Dr. J. Herszfinkiel
ul. Zielona 8a, tel. 111-87
צוריקגעקעהרט

אַפּשטעלען עקסמיסיעס איז ווינטער

היינט גרויסע מאַנפעראַנצ אין לאַסאַטאַרען פעראיין

(—) היינט 8 אויגד וועט אין לאָקאַל פון לאָקאָמאָרען פעראיין אויף וואַל־משאַנסקאַ 77 פאָרקומען אַ גרויסע קאָנ־פערענץ מיט'ן אָנטייל פון געזעלשאַפט־ליכע אָרגאַניזאַציעס, וועגען דער־ווייטערונגער אָקציע צו פערבילינגערן דאָס דירה־געלד און אָפּשטעלען עקסמיסיעס אין ווינטער.

נייער „צענניק" אויף לעבענס־מיטעל אַרטיקלען

(§) אויף דער פערזאַמלונג פון דער צווישען פעראַנען קאָמיסיע פון די סוח־רים פעראַנען, איז בעשלאָסען געוואָרען אַ נייער צענניק פאַר אַרטיקלען פון ערשטען געבראָך אויפ'ן חודש סעפּטעמ־בער.

משה קוסעוויצקי אין בוקאַרעסט

די ידיעה, אַז דער וועלט־בעריהמטער וואַרשאַווער אויבער קאַנטאָר משה קוסע־וויצקי וועט הענטיגען פרײַטאָג און שבת דאַוונען און פילהאַמאָניע קבלת־שבת, שחרית און מוסף האָט אַרויסגע־רופען אַ געוואַלדיגען אינטערעס, וואָס עס פעוויזט בולט דער שטאַרקער פאָר־פערקויף פון בילעטען.

עס ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז דער בילעטען־פערקויף וועט פאָרקומען נאָר בײַ ליכט־צינגען, דעריבער איז דאַזאַנס בעצייטענס זיך צו בעזאָרגען מיט בילעטען.

פון דער שטאָט־סטאָראַסטווא

(§) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אירלוב און אויבערגענומען דעם אַמט דער רעפערענט פון דער פּאָליטישער אָפּטיילונג בײַ דער סטאָראַסטע ה' פּראַ־מישישעק רעגיס.

4 יעהריג יידיש יינגעלע אונטער אַנ'אויטאָ

(§) אויף צימער נאָס איז אַרונטער־געפאַלען אונטער די רעדער פון אַ אויטאָ מאַ דער מ יעהריגער יודעל רובין. נאָכ'ן ערטיילען די ערשטע הילף איז דאָס קינד איבערגעלאָזט געוואָרען אויפ'ן אָרט.

רעגיסטראַציע פון יאָרגאַנג 1914

היינט דאָנערשטאָג דעם 8 סעפּט. פון 3 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות.

H. Ch. I. J. K. L. Ł. M.

9 סעפּט. פון 8 קאָמיסאַריאַט מיט אין אותיות

E. F. G.

און פון 8 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

10 סעפּ. פון 8 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

H. Ch. I. J. K. L. Ł.

און פון 8 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

N. O. P. R. S.
T. U. W. Z. Z.

12 סעפּט. פון 8 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

L. Ł. M. O.

און פון 9 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

A. B. C. D. E. F. G.

18 סעפּט. פון 8 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

P. R.

און פון 9 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

H. Ch. I. J. K. L. Ł. M.

14 סעפּט. פון 8 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

S. Sz.

און פון 9 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

O P R S Sz T U W Z Z

יונגעלייט דאַרפען זיך פּרעזענטיר־ען מעלדען אין פּאָליטייאיש־מילי־טשרישען בירו אַם מאַנסטראַס זאַ־וואַרזקאַ 11 אין די שעה'ן פון 8 ביז 15, שבת פון 8 ביז 13.

אין די וועגען שטאָ די איבריגע יעהר, וואָס וועט זיך רעגיסטריר־ען מיט זען געמאַלדען אין לאָדז און מיטבריע־נען אַ פּערזענלעכען דאָקומענט.

5 יאָהר שווערע תּפיסה פאַר ערמאָר־דען די שמיה־מוטער

(§) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז דער פּראָצעס פון פראַנטשישעק שימענסקי, וועלכער איז פאַרגעקומען אין קאַלישער קרעז־געריכט פאַר אָרמאָר־דען זיין שמיה־מוטער אָפּגעלעגט געוואָ־רען, כדי פעסטצושטעלען, צי איז שי־מענסקי פאַראַנטוואָרטליך פאַר זיין טאָט.

נעכטען אין דער פּראָצעס צוריק בעגעט געוואָרען, די עקספּערטען־פסיכ־יאַטרן האָבען ערקלערט, אַז שימענסקי איז פולשטענדיג פאַראַנטוואָרטליך פאַר זיינע מעשים. ער איז פאַר'משפּט גע־וואָרען אויף 5 יאָהר שווערע תּפיסה.

הזכרות נאָך דער פערשטאָרבענער פרוי פון מלוכה־פּרעזידענט מאַשטשיצקי

(§) נעכטען זענען אין אַלע קירכען אָפּגעריכט געוואָרען טרויער הזכרות נאָך דער פאַרשטאָרבענער פרוי פון מלוכה־פּרעזידענט מיכאַלינע מאַשטשיצ־קאַ. אין די הזכרות האָט זיך בעטייליגט די שול־יוגענד.

לאָדזעריו וואַרפט זיך ווינטער'ן צוג

און ווערט גע'הרג'ט אויפ'ן אָרט

(§) אויף דער באַקהן־לוניע אונטער מאַמאַשאָוו האָט זיך אַרונטערגעוואָרפען אונטער'ן אַרויפלויפענדיגען צוג די לאָ־דזער אַנגוואוינגריין לעאָקאַדיאַ אזזדאַר־טשיק געשטעלט אַ מאַסע אַנקלאַגעס פון דראָזשקאַזשעס, וועלכע ווערען פון די פּאָליציאַנטען אַראָפּגעיאָגט בײַנאַכט פון גייער'ס מאַרק אויף לעאָנאַרד־נאַס, און אַזוי אַרום קומט זיי אויס צו „יאַזדע" אַ נאַנצע נאַכט אָן צו מאַכען אַ „יאַזדע" מחמת די פּאַסאַזשירען ווייסען נישט ווו צו געפינען אַ דראָזשקע. איוסער דעם

דזשעק רעכטצייט

נאָר 1 מאָל אין לאָדז

פּרײַס מאָרגען. ■ פּרײַס מאָרגען.

טעאַטער „סקאַלאַ"
שרודמיעסקאַ 15. שרודמיעסקאַ 15.
שבת, דעם 10־טען ד. ח.
וויכטיג נייעס! וויכטיג נייעס!
אייער ליבלינג דער שענסטער אמעריק נער בוף־קאָמיקער

ליבע אין קייטען

גרויסער סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דער נאָהנטער פערגאַנגענהייט

(74־טע פּאָרטזעצונג)

— פאַר דיר, מיין טייער קינד — האָט פרוי שטאָהל צוגעגעבען, בעניסענדיג זיך מיט שרעהרען — וועל איך זיין אַ גוטע און ליבענדע מוטער.

קיינמאָל וועל איך נישט אַרויסזאָגען, אַז די ביזע נישט מיין קינד. איך וועל דיך פלעגען אין ליבען, ווי אַנ־אייגענעם זיהן.

דערבײַ האָט זי געקושט דאָס קינד אין עס נאָס גע־מאַכט מיט שרעהרען. אויך אין מיינע אויגען זענען גע־שטאַנען שרעהרען. אַזוי שטאַרק געריהרט האָט מיך די סצענע. איך בין געווען צופרידען, וואָס איך האָב קיין קינד נישט פערטויש'ט און פרוי שטאָהל וויסט נישט דערפון.

צומאָרגענס האָט מיר פרוי שטאָהל דערלאַנגט 16 טויזענד גילדען, פון וועלכע 6 טויזענד האָט געדאַרפט גע־הערען צו מיר און די איבריגע 10 טויזענד האָב איך געדאַרפט געבען ליובאַר'ן. פערשטעהט זיך, אַז כ'האָב גע־נומען פאַר זיך פ'נאַנצע געלד. אָבער איך האָב צעהנדעלט נישט קלוג. איך האָב דאָך געדאַרפט געבען אַ בעהיטן. אַז די ליובאַר'ס האָבען ד'מיגערירט קיין אַמעריקאַ, וויל אויב זיי וואָלטען איבערגעבליבען אין ביעלסק, וואָלט זיך פרוי שטאָהל דערוואוסט וועגען דעם, און דאָס וואָלט געהאַט מיין פאָטער האָט זיך אייביג געפראָכען דעם קאָפּ. אָבער אויף דער אמת'ער שטאָר איז ער קיינמאָל נישט געפאָלען.

— איך אַליין — האָט מיין מוטער ווייטער גערעדט — האָב נישט לאַנג געדאַרפט בלייבען אין ביעלסק.

אַזוי ווי איך האָב געהאַט געלד, האָב איך גוט גע־ליבט. דאָס האָט אַרויפגערופען קנאה בײַ מיינע קאָלע־זשאַנקעס, אויך אַקושערקעס.

זיי האָבען גענומען פורמלען, אַז איך נעם זיי צו די קראַנקע, מ'האָט מיך אַסילו גע'מסר'ט פאַר דער מאַכט, אַז איך פערנעהם זיך מיט פערבאַטענע אָפּעראַציעס און ס האָט געהאַלטען דערבײַ, אַז מ זאָל מיך אַרעסטירען, טאָטש איך בין נאָך די נשמה שולדיג געווען.

איך האָב געקענט אָנהויבען אַ פּראָצעס פאַר בעשמו־צען מיך. אָבער איך האָב נישט געהאַט קיין צייט זיך צו סאָנדזשען און איך בין אַוועק קיין אַמעריקאַ און האָב זיך צופעליג בעזעצט אין דער זעלבער שטאָט, וואו די ליובאַרס האָבען געוואוינט.

— זיי וויסען, מיין זיהן, — האָט די מוטער ווייטער גערעדט — אַז דאָס געהיימניס, וואָס איך האָב דיר איצט אויפגעדעקט, וועט זיין פאַר דיר דער נדן. אויב דו וועסט וויסען עס אויסצוהיטן, ערוואַרט דיך אַ גרויסע צוקונפט.

— אָבער וואָס הערט זיך איצט אין ביעלסק? לעבט דער יונגער הער שטאָהל?

— ער לעבט — האָט מיין מוטער געענטפערט — איך האָב גענומען אינפאָרמאַציעס וועגען איהם און איך קען אויסגעצייכענט זיין לאַגע.

דער אַלטער הער שטאָהל איז שוין לאַנג געשטאָר־בען. די פרוי שטאָהל, וואָס האַלט דאָס קינד פאַר איהר אייגענס, ליבט עס מעהר ווי איהר לעבען. זי האָט עס זעהר זאָרגפעלדיג ערצויגען און איצט איז אַלבערט שטאָהל אַ יונגער, שעהנער און זעהר געבילדעטער מענש. וועלכען אַלע אין ביעלסק האָבען ליב.

— כאַ־כאַ־כאַ — האָט דאַן ליובאַר אויסגערופען, צוגעגעבענדיג זיך מיט חוזק — נישט לאַנג וועט איהם די שטאָט אַזוי ליב האָבען.

איך פאָהר וועט־שנעלער אַהין קיין ביעלסק. איך וועל זאָגען דעם דאָזיגען שטאָהל'ן: דו ביזט אַ שווינדלער. צו מיר געהערט דיין פערמעגען, וואָס דו פערמאָגסט און דאָס כבוד, וואָס מען גיט דיר אָט.

און אויב ער וועט מיט'ן אייגענעם ווילען נישט אָפּ־טרעטען, וועל איך פערפיהרען געגען איהם אַ פּראָצעס און וועל איהם געוואונען.

— יאָ, דו וועסט איהם געוואונען — האָט כיין מו־טער געזאָגט — אָבער נאָר מיט מיין הילף. איך מוז זיך זאָהן בסוד מיט פרוי שטאָהל. איך וועל איהר דערצעהלען אַלע נאַכט, ווען זי האָט מיך געהייסען פערמוישען דאָס קינד. זי וועט זיך בעמיהען אַלץ אָפּצוליקווידירען, אָבער אַ צוגעדריקטע און אַ דערשראָקענע, דאָ'זעהענדיג מיך, וועט זי זיך מודה זיין פאַר'ן געריכט.

— דאָס איז אויסגעצייכענט — האָט ליובאַר געזאָגט לאַכענדיג.

— און איצט הער, וואָס איך האַלט, וואָס מען דאַרף טון.

איך און דו, שיפּאַן ליובאַר, פאָהרען מיר די שעה קיין אייראָפּאַ. מיר פאָהרען גלייך קיין ביעלסק און דאָרט הויבען מיר אָן אַרויסצוטרעטען געגען שטאָהל'ן אויף אַ יו־רישען אופן.

אַזוי ווי פרוי שטאָהל האָט שטאַרק ליב דעם זוהן, וועלכען זי האָט ערצויגען, וועט זי זיכער אָוועקגעבען אַ גרויסען טייל פון איהר פערמעגען, אַבי אַדורכצוקומען מיט אונז.

פאָרזעצונג קומט.

א שפּיגעל אויף דער הויך פון 100 קילאמעטער שלאגט אפ די ראדיא-כוואליעס

סענסאַצ. רעזולטאַטען פון פּראָפ. פּיקאַר'ס פליה אין דער סטראַטאָספערע

אהן שום גוזמא, קאָן מען זאָגן, אז עס געפינט זיך שוין איצט נישט קיין וועגעלע אויף דער ערד, וואוהין עס זאָל נישט דערגרייכן די מענשליכע שטים מיט דער הילף פון די ראַדיאָ-כוואַליעס. דעם דאָזיגען אומשטאַנד האָבען מיר צו פערדאַנקען נישט אַזוי דער ראַדיאָ-כוואַליע, ווי דער אַטמאָספערישער שיכּם, וועלכע עס האָט ענטדעקט דער ענגלישער געלעהרטער העוויסווידער. אַ דאַנק זיינע געניאַלע פאָרשונגען אויבער דעם פאַנאַר דערגעהן זיך פון די ראַדיאָ-כוואַליעס זענען אויסגעקלערט געוואָרען פיל רעמזעלהאַפטע ערשיינונגען ארום אונזער פלאַנעט. פערשטעהט זיך, אז פּראָפ. העוויסווידער האָט נאָך נישט געהאַט די מעגליכקייט צוליב דער אונגעהויערער וויטקייט פון דער אַטמאָספערישער שיכּם קאָנקרעט פעסטצושטעלען די אַלע רשערות, וועלכע ער האָט אַרויסגעזאָגט, אָבער שוין די ביז איצטיגע פאָרשונגען מיט דער הילף פון סבעציעלע באַלאָנען, אויף וועלכע עס האָבען זיך געפונען אוטאָמאַטישע רעגיסטריר-אַפּאַראַטען, וואָס האָבען זיך אויפגעהויבען אויף דער הויך פון 35 קילאָמעטער, האָבען שוין טעלוויז בעשטעטיגט זיינע היפּאָטעזען.

אויך פּראָפ. פּיקאַר'ס פליה, הגם נישט מעהר ווי אויף 17 קילאָמעטער הויך, האָט שוין געגעבען אויסערגעוועהנליכע וויכטיגע רעזולטאַטען, אַ דאַנק וועלכע מיר קאָנען זיך שוין איצט מאַכען אַ קלאָר בילד פון דעם, וואָס עס קומט פאָר אין דער אַטמאָספערע, וואָס נעהמט ארום די ערד.

די ערשטע אַטמאָספערישע שיכּם, וואָס רינגעלט אונז ארום הייסט — די טראָפּאָספערע און דערגרייכט ביז 10 קילאָמעטער די הויך. וואָס העכער האַלט די טעמפּעראַטור אין אַזען זינקען אַז שטופענווייז דערגרייכט זי ביז 50 גראַד קעלט. דער אַטמאָספערישער דריזל פאַלט אויר שטיפענווייז אין די ליפט ווערט אַלץ שווערער. אויפהויבענדיג זיך ווייטער. קומען מיר צו אַ שיכּן אין דער סטראַטאָספערע, וועלכע שפּרייט זיך אויס ביז 50 קילאָמעטער די הויך. אין דער דאָזיגער ספערע קומט אַפאַר עטליכע זעהר אינטערעסאַנטע ערשיינונגען. די טעמפּעראַטור הערט אויף צו פאַלען און דורך דער וועדקונג פון די זונשטראַהלען אויף געוויסע גאַזען, וואָס געפינען זיך אויף דער דאָזיגער הויך, הויבט זיך די טעמפּעראַטור צוריק ביז 37 גראַד קעלט. פערשטעהט זיך, אז דאָס שוין לעצט, דיי בעשפּעניש קאָן זיך דאָרט נישט אויפהאַלטען צוליב דעם אונגעהויער קלענעם אַטמאָספערישן דרוק, וואָס בעטרעפט דאָרטען קוים אַ האַלבען מיליוטעטער, אַנשטאָט די 765 מיליוטעטער אויף דער ערד. קומענדיג נאָך דער הויך פון 100 קילאָמעטער דערגרייכען מיר צו אַ גאָר אַ אינטערעסאַנטע ספערע, דאָס איז — די העוויסייד-שיכּם. דאָ טרעט ארויס אַ גנעע ערשיינונג. די ליכט-שטראַהלען ווערען אַזוי שטאַרק אויף די טייל-לעך פון די גאַזען, וואָס געפינען זיך דאָרט, אַז עס ווערען אָפּגעטיילט פון זיי די עלעקטרישע לאַדונגען, וועלכע פערזאַמלען זיך אין אַ גערינגער שיכּם ארום דער ערד. אַ דאַנק דער דאָזיגער געדיכטער שיכּם ווערט די ראַדיאָ-כוואַליע צוריק אָפּגעשלאָגען צו דער ערד, פונקט ווי עס שלאָגט זיך אָפּ דער ליכט שטראַהל אין אַ שפּיגעל. ווען נישט די דאָזיגע שיכּם, וואָלט די ראַדיאָ-כוואַליע גלייך געשאָסען אין הימעל אַרויס און ווער ווייס, צי טיד וואָלטען געקאָנט איבערהויפּט אויפלאַפען די ראַדיאָ-כוואַליע, ווען נישט די העוויסייד-שיכּם, וואָס שלאָגט זי אָפּ צוריק צו דער ערד.

אינדישע האַקעי-מאַנשאַפט אין אייראָפּאַ

די אינדישע האָקעי-שפּילער וואָס האָבען געוואָנען די וועלט-מייסטערשאַפט אויף דער אָלימפּיאַדע, מאַכען איצט אַ טורנעע איבער אייראָפּאַ

ווי מ'בעגריסט דעם זיגער פון דער אָלימפּיאַדע

דער אָנפירער פון דער אָלימפּיאַדע בעקומען דעם גאָלדענעם מעדאַל, אַלס בעסער רודערער. ווערט האַרציג בעגריסט דורך זיינע קאָלעגען אין דייטשלאַנד.

ערשטער קלאַנג-קינאָ איז לאָדז
„SPLENDID"
נאַרוטאָוויטשאַ 20

ה י י נ ט
פּרעמיערע!
א. נ.
„גהינום פון דער פרוי"
פאַן אמאָנט-פילם אויפ'ן יאָהר 1932. רעזשי: מאַריאַ גערינג דער בעריהמטער פּיאָנער פון סאָוויעטישען אויאָנגארד. אין דער הויפּט-ראָלע:
SYLWJA SYDNEY
די הצלדען פון זי: גרו ס-שאַצטישע גאַסען אין די אַמעריק, טראַגעדיעס. איבריגע ראָלן: Gene Raymond i Wynie Gibson אויסגעפירט פון פּראָפעסאָר-יואַכים פּראָמאָנט-יואַכים בלאָט. אָנהויב פון סעאַנסען 4 נ. מ.

WŁASTA BURIAN
היינט אַז הייזערדיגע טעג!
„אונטער שיף"
אין פילם
העכסט פּרעהליכע כאַמעדיע לויט'ן סצענישען ווערק פון ארנאלד באַר.

PAKIETA
איינאיינציג אין גאַרטען
קלאַנג-קינאָ
שענקעוויטשאַ 40, טעל. 141-22

שולע-שיירצען!
מונדזערקעס, קאָסטיומען גימנאַסטיטשנאַ בעקומט מען אַמביליגסטען נאָר אין דער פּראַצאָוניע
י. בערגער
11-טער ליסטאָפּאַד 22
בעשטעלונג ווערט אָנגענומען אהן האַנט-געלד פון פערטרוטע וואָהרע
2 זל. אַרבייטס-רוין זל. 2

Sanatorjum „PALACE"
פאַר דערוואַקסענע און קינדער
אין כעלמי (הינטער לאָדז)
נעמט אָן ליידענע אויף אַלערליי קראַנקהייטען אין רעקאָנוואַלעסצענטי, אויסוויכט פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען. ערצליכע הילף. הייל-בעדער, טאַראַסען צו זון-לופט-בעדער, ווערענדעס פאַר לונגשאַקעס, הערץ-גימנאַסטיק און אָטעם, טענניס-שפּיל און אַנדערע פערוויילונגען. לויפענד וואַסער אין די צימערן. שיינעגעגעד אין סאָסנאָוויץ וואַלד
— אידעעלע אָפּריה-בעדינגונגען. —
Dyrektor Dr. Rakowski

Dr. HALTRECHT
ספּעציאַליסט
פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8-11 פריה, פון 1-2 נאָכמ. און פון 5 ביז 9 אָוונט. זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.
פאַר אַרבייטסלאָזע — לעטשניצע פרייזען

פאַטאָגראַפישע אַטעליע
אויפנאַהמעס צו מאַטריקולען אין פעסער נור 1 זל. 6 שטיק רעטושירט ברוינע פּאַרב ווי אויך פּאַסע-קאַרטען אויפנאַמע צו ביליגע פרייזען. איך נעמע אָן צו קאָפּירען און ענטוויקלען פון ה' אַמאַטעוען זשעראַמסקיעגאָ 84 צופאַהר טראַמוויען מיט 8, 5, 6, 16 אין 9

נויטיג א מאשינער
צו אַ קירזשנער. פּיעטריקאָווער 92, וואוין, 19, פאַרטער, ערשטער איינגאַנג, רעכטס.

טיוק-גאַרדינען
מיט פילע לעצטע מאָדע פיהרט אויס ביליג פלייוויס. זאַוואַדזקע 27. לינקס ב-טער שטאָק.

ענטשולדיגונג
איך בעהט ענטשולדיגונג ביי דען ה' נתן ראָזענצווייג פיר מיין נישט טאַקטישע האַנדלונג בכלל אויף פון די פערוואַלטונג פון לאָדזער יידישען געגענזייטיגען קליינהענדלער פעראיין פון פרוכטען און געמיזע ביי דען גרינעם מאַרק בפרט, אַלס צייכען חרטה שפּענד איך 15 זלאָטעס לטובת דען פעראיין אין אַז צו דאָס דורך מיין פערזאָהן ווירד שוין נישט ווידערהאָלט ווערען קיין זעלכע טאָהטען.
מיט דרך ארץ טענער

ענטשולדיגונג
איך ענטשולדיג זיך פאַר'ן שטרייק-קאָמיטעט פון טריקאָ-נייער כאַלופּניקעס פאַר מיינע פעלער'ן וועלכע איך בין בעגאַנגען בעתן לעצטן שטרייק
ל. פראַנ וועסכאַדניצ 9.

ענטשולדיגונג
איך ענטשולדיג זיך פאַר'ן שטרייק-קאָמיטעט פון שריקאָ-נייער כאַלופּניקעס פאַר מיינע פעלער'ן וועלכע איך בין בעגאַנגען בעתן לעצטן שטרייק.
מיט דריק איך אויס מיין חרטה.
ראָזען פרושיצקי שוו. יאַקובאָ 7

צוויי פאַבריקס-לאָקאַלען
צו פערמיטען פּאַמאַרסקאָ 43 מיט קאַנצעסיעס

פאַרזיכטיג!
ג' דאַמען און מענער!
דער קריזיס דריקט פון אַלע זייטען אַזוי, אַז יעדער גראָשן שפּילט אַ גרויסע ראָלע. אין צו שאַנד קאָן מען דאָך נישט געהן, דעריבער רעקאָמענדיר איך אייך, מיינע ג' דאַמען און מענער, אַ צו דעם צווצק האָב איך צוגעגרייט אַ גרויסן אויסוואָהל פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען
דאַמען און מענער היטען
צו זעהר ביליגע פרייזען.
גלייכצייטיג ווערט אויך אָנגענומען צו איבערפּאַסאָנירן דאַמען- און מענער-היטען פון גאָר אַלט אויף גענצליך נייע אין אַלעס צו ביליגע פרייזען.
געדענקט די אַדרעסען:
פערדער, זגערזשער 7
לוטאָמירסקאָ 2. הערזשער 20

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואָהל
שפּאַציר-וואָגענס
אייזען • ניקעל
בעטען
מאַטראַצען
פּאַטענטירטע „Patent"
וויזימאַטשקעס
אַמעריקאַנער
צו בעקומען אין פאַבריקס-לאָגער
אין חוץ: „DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73

לאַנג- יעהריגער געריכטס-סעקרעטאַר
שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי
ביטעס, אַנקלאָגעס און כלאָו, עס
ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שריי בען ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס (אָפּיעקאָנסטווע)
שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען
אויפ'ן יאָהר 1932
ב. מאַן. פּעטריקאָווער 10

שלאַסעריי-אַרבייט פאַר
וואוינונג
געשעפט
פאַבריק
J. REDER
פּיהרט אויס ביליג
קאָנסטאַנטינער 13,
(ראַ זאַכאַדניאַ).

גענעז שוויים פון פיס און געגען אַדציסעס
נוצט נאָר דעם שוין 25 יאָהר בעוואַהרטען פּראָשצק און פלאַסער „ראַריאָאַל" פרייז נור 30 גר. היט אייך פאַר ענליכע נאָכמאַכונגען וועלכע ברענגען קיין נוצען נאָר שאַדען די פיס. אין אייער געזונד, אויך פלין „ראַדיקאַל" געגען וואַנצען גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצן זומער. פרייז פון פלעשל 100 גראַם 70 גר. אויך קינסטליכער שניי נוצט אויף פערש. פערוויילונגען, חתונות. בעלער א.ז.וו. אַ שאַכטעל גענוג אויף 100 פאַנטען פרייז 30 גר. אַלעס צו בעקומען ביים ציטונגס-פערקויפער ווינער פּיעטריקאָווער 10. — פערקויפער אויף פּראַווינץ ווערען געזוכט.

פאַר אויסלענדישע אָנגענען 100% מעהרער, אויסער דער עטאַפּע פון 50 מעהרער, פון די פרייזען הערט נישט אַרבעטענדען קיין יאָנען
פאַר אַ מיליאָנער-שורה פאַר'ן עקסט 14 גר פרייסאָ 24 גר, פון עקסט 40 גר פרייסאָ 60 גר. נאָרן עקסט 12 גר. פרייסאָ 18 גר.

אָנאַנסען-פּריס
פאַר אַ הודש פון פוילען ו ולאַטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.20

אַבאָנעמענטס-פּריס
פאַר אַ הודש אין פוילען 3 זלאָטיס, אין פראַנקרייך 1.20

Nakład: E. i W. Hamburskich. Łódź Piotrkowska 16. Drukarnia M. B. Jeżak

Odpowiedzialny Red.-wydawca

דרוקזאַכען
ווערען שנעל און פּראָמפּט אין דער פּינסטער אויס פיהרונג אויטגעפערטיגט

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פּרייזען ווערען אין פערלויף פון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפּט אין דער גאַנצער שטאָט.

בוכדרוקערייי
ע. און מ. האַמבורסקי
פּיעטריקאָווער 16 טעל. 47-100
פאַכטער: מ. ב. הויזן

Lekarz-Dentysta
S. WATNICKA
נאַרוטאָוויטשאַ 49, טעל. 125-48
נעמט אָן פון 10-1 פאַרם. אין פון 7-8½ נאָכם

BUDKA-PLAC
na materjały opałowe poszukiwane. Oferty sub „Węgiel" do Fuchs Piotrkowska 50.

הדעז! היט אייך פאַר
ווינקעל-שרייבער,
ווייל נעמען אייך צו געלד און פערפיהרען אייך!
פאַר'ן זעלבען געלד ערלעדיגט געוויסענהאַפט
אַלע רעכטס-קאָנסולענטן-אַרבייטן
דאָס לאַנג-יעהריגע, קאָנצעסיאָנירטע און בעסטענס-רענאָמירטע
רעכטס-קאָנסולענטן-ביורא
„ארגוס" זאַכאַדניאַ 36
טעל. 47-108. לינקע אָפּיצינע, צווייטער שטאָק. טעל. 84 170
בעמ.: נישט-צייטיגע קונדען קאָנען אַלערליי אָנזאָגען, פאַדאָניעס און ענינים אַרומרעדען און בעשטעלן טעלפאָנישע די פערטיגע ווערען זאַפאָרט אָפּגעשיקט אַ היים.

גוט אייד פאַר
אַלע
אַלע